

LLUCMAJOR

de pintre en ample

per 1992 - Núm. 119 - 125 ptes.

PRIMERES OBRES AL POLÍGON INDUSTRIAL DE SON NOGUERA

DOMINGO AGUILÓ:
ARRIBARÀ A SER NECESSARI
UN PRÉSTEC DE 600 MILIONS
DE PESSETES?

JOIERIA
OBJECTES DE REGAL

RELOTGERIA
TROFEUS

Sa Font

Agència Oficial Benetton

C/ Font, 5

Tel. 66 14 17

LLUCMAJOR

TALLERS CAÑELLAS — ROTGER
SERVEI OFICIAL

FIAT

Durant el mes de gener **FIAT** vos dóna el finançament més avantatjós de l'any.
Si voleu comprar un cotxe no dubteu de visitar-nos.

*C/ Hispantat, 19 -
Plaça Reina Maria Cristina, 12 - B*

*Tel. 66 06 47
Tel. 26 89 12*

*(Llucmajor)
S'ARENAL*

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any XI

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Llucmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/Bisbe Taixaquet, 105
(Llucmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL.LABOREN:

Sebastià Alzamora
Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Llúcia Caldés
Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar
Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcias
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Benet Llompart
Llorenç Mascaró
Miquel Mascaró
Margalida Mut
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Àndrea Puig
Nanda Ramon
Sebastià Rubí
Jaume Salvà
Josep Sacarés
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socias
Joan Socias
Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeroni Tomàs
Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Bàrbara Verdèra
Francesc Verdèra

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quintana
Col.laboren:
Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fermin
C. Julià
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:
Informacions Llevant S.A.

**El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.**

De cultura i cultures

B en probablement pocs conceptes han estat tantes vegades definites i redifinites com el de **cultura**. Això permet, com a mínim, afirmar que és possible parlar de diversos significats d'aquest mot. Significats que, fins i tot poden arribar a ser contradictoris. No és estrany doncs, que per tal d'evitar ambigüitats o distorsions més o manco innocents o malicioses, de vegades convé adjectivar el concepte a fi i efecte de determinar o precisar amb exactitud el camp semàntic al qual volem referir-nos. Així podem trobar expressions com «cultura popular», «cultura europea», «cultura medieval», «cultura nacional», etc.

Un sociòleg canadenc (del Canadà francès, per tant immers en una situació cultura bastant paral·lela a la nostra), G. Rocher, formulava (1968) una de les definicions de cultura que creiem més aplicable en un context com el nostre: «cultura és un sistema de maneres de pensar, de sentir i d'actuar més o menys formalitzades que, apreses i compartides per una pluralitat de persones, serveixen, d'una manera a la vegada objectiva i simbòlica, per constituir aquestes persones en una «col·lectivitat particular i distinta».

Funció de la cultura és doncs, d'acord amb aquest criteri, definir una societat específica. Però també ho és, a nivell individual, la capacitat de configurar les personalitats de tots i cada un dels membres d'aquesta comunitat perquè siguin conscients del que significa pertànyer-hi i sàpiguen com són ells mateixos. Finalment, la cultura ha de possibilitar l'adaptació de l'individu (i de la col·lectivitat) a l'entorn, al medi on viu i es desenvolupa. Resumint, la cultura és integrada pels valors, els símbols, els models de comportament i tot allò que constitueix i determina l'existència d'un grup social.

Sobre la cultura hi incideixen múltiples factors. Des d'elements externs que han vingut a integrar-s'hi i han estat incorporats, de manera natural, fins a d'altres que hom ha volgut imposar (amb força violenta del domini o amb la subtilesa brutal dels mass

media al servei del consumisme multinacional). I aquí és, potser, on rau el problema més greu i el perill més aclaparador. Perquè l'assimilació d'elements d'altres cultures és un fet que cal integrar dins la dinàmica de la mateixa cultura. Assimilació cultural i desintegració cultural no són sinònims. L'entorn cultural ha de ser una estructura assimiladora capaç d'assumir nous materials que l'enriqueixen i la fan evolucionar, però -i aquest és un punt d'interès especial- sense perdre la consciència de la pròpia identitat.

El nostre és un petit país. El nostre marc cultural i lingüístic, a nivell mundial, és minoritari. Això no obstant, la nostra - la cultura que s'ha anat configurant al llarg dels anys en llengua catalana, de Fraga a Maó, de Salses a Guardamar -és una **cultura rica**. És un tot de referents de molt diversa índole que permet una clara, absoluta i específica definició d'una identitat. No és, com molts voldrien, una cultura tancada, impermeable a les influències d'altres cultures, una cultura narcicista, emmirallada en la seva pròpia petita imatge. N'hi ha prou en seguir una mica atentament la producció científica, literària, artística, esportiva i de tota mena que es genera des de fa molts anys i veurem com les característiques que les defineixen aquestes manifestacions culturals no són precisament el tancament, la regressió en el temps o la insolidaritat. Altra cosa és que, des d'òptiques interessades, s'intentin fer veure bubotes d'immobilisme, de manca de modernor o de localisme i s'oratgin els vents d'un suposat internacionalisme, d'una buida i despersonalitzada modernitat o d'una estèril autosuficiència triomfalista.

Oberta al món, la nostra cultura és viva i viva la volem. Receptiva i solidària amb el que ve de fora, però amb plena consciència del que li és exència i naturalesa, amb total seguretat que la seva identitat és la base per a la seva supervivència i per a un futur cada vegada més digne malgrat els entrebancs i les travetes.

Sessió plenària de l'Ajuntament (23-XIII-91)

Crèdits extraordinaris de 200 Milions per a pagaments urgents

En una sessió plenària de caràcter extraordinari per l'Ajuntament de Lluçmajor, varen ser aprovats per unanimitat, expedients de modificació de crèdits i crèdits extraordinaris, amb caràcter d'urgència, per valor de doscents milions, per al pagament de compromisos ineludibles, entre factures vàries, obres sense dotació pressupostària. I per l'oposició del grup socialista foren retirats els punts 4 i 13, relatius a obres d'infraestructura a Cala Blava.

L'esmentat tema de Cala Blava, contemplava els projectes i plec de condicions, mitjançant subhasta, de les obres d'il·luminació i asfaltat d'aquesta urbanització, a través de la imposició de contribucions especials, però Tomás Garcias, en representació de l'oposició socialista, va manifestar que un dels projectes no portava la signatura de l'arquitecte municipal, a més de trobar-se redactat per un altre arquitecte. Rabasco, el regidor responsable d'Urbanisme, va contestar que no s'havia signat per manca de temps, però que hi havia la conformitat verbal de l'arquitecte municipal, a la qual cosa va al·legar el Sr. Garcias, que una signatura requereix poc temps, per la qual cosa no admetia l'excusa. En vista d'això, el batle, amb bon criteri, va deixar ajornat el tema per a un altre Plenari, fins que l'esmentat projecte porti el vist-i-plau de l'arquitecte municipal.

IMPOST PER A ACTIVITATS ECONOMIQUES

El grup Popular va presentar dues mocions, una relativa a la pròxima entrada en vigor de l'Impost sobre Activitats Econòmiques, i l'altra sobre participació de les Corporacions Locals als ingressos tributaris de l'Estat. En la primera, el regidor d'Hisenda, Lluç Tomàs, va justificar la moció dient que la Llei no és clara,

es presta a moltes desigualtats i que no es poden fixar el tipus impositiu fins que no es tenguí més informació, per la qual cosa demana un any més de termini. El grup socialista va votar en contra al·legant que la Llei és prou clara, i que es pot fixar al tipus tributari perfectament.

A la segona moció, també amb l'oposició socialista, va ser aprovada, perquè el grup governant municipal va entendre que amb aquesta nova llei es preten retallar considerablement els ingressos dels Ajuntaments.

I varen ser aprovats sense discussió els altres punts sobre la determinació de les festes locals, que continuaran essent les de Sant Miquel, patró de la ciutat, i la segona fira, o Firó; la sol·licitud a Inserso, subvenció per al servei d'Ajut a Domicili, l'adjudicació, per concert directe, motivada per la menor quantia de les obres d'il·luminació de Son Verí Vell, el projecte i plec de condicions, mitjançant subhasta, de les obres d'asfaltat de Son Verí Vell, i el reformat projecte de les obres de desviació d'aigües

pluvials a la sima i la seva adjudicació, sobre la qual el batle va manifestar que aquestes obres ja estan acabades però que s'usa aquest procediment per tal de poder pagar a contractista els 8 milions que hom deu.

El 17è i darrer punt, sobre un decret d'alcaldia per a l'aprovació de la primera certificació de les obres de la segona fase del Centre per a la 3ª Edat de s'Arenal, Tomás Garcias, encara que aprovà la proposta, va fer recordar que es tractava d'un pagament al contractista sense tenir acabada l'obra, de devers 30 milions i, que per aquest mateix tema, i per 10 milions, l'oposició de l'anterior consistori, «va portar al batle Monserrat als tribunals per malversació de fons». «Ara, -va acabar dient Tomás Garcias- nosaltres podríem fer al mateix, però no ho farem, perquè comprem que no hi ha d'altre sistema per regularitzar la situació, però vull recordar que és molt diferent veure les coses des d'una tribuna o des d'una altra».

EURO - IDIOMAS
Lluçmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
nadius i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 Lluçmajor. Tel. 66 1133

Comunicat de PREFAMA, S.A.

L'empresa llucmajorera PREFAMA S.A., vol informar els lectors de la Revista «Llucmajor de pinte en ample» i a l'opinió pública en general en relació a la suspensió de pagaments formalitzada dia 4 de desembre passat.

Efectivament, el Consell d'Administració prengué aquesta decisió, sempre dolorosa però fruit d'una conscient i responsable actuació, com a mesura per garantir els drets dels treballadors, dels acreeadors i dels accionistes.

S'obre, a partir d'ara, un període de rigorós i molt responsable seguiment de la marxa financera i organitzativa de PREFAMA, S.A., del qual n'ha de sortir una solució el més satisfactòria possible tant per a la pròpia empresa, com per als treballadors com per als proveïdors i entitats bancàries amb els quals PREFAMA, S.A. s'ha relacionat i es relacionarà professionalment en el futur.

El Consell d'Administració no estalviarà esforços per tal de donar una adequada sortida a la situació creada a partir de la suspensió de pagaments, revisant la seva estructura i funcionament i prenent les decisions que consideri adequades per tal de garantir, per damunt tot, la continuïtat i rendibilitat de l'empresa, renovada i millorada en tot el que faci falta, i de millorar, com fins ara, la confiança dels proveïdors i entitats bancàries.

Quant a la FUNDACIÓ CULTURAL PREFAMA, el Consell d'Administració vol explicitar la seva convicció que, malgrat aquesta entitat cultural tenguí personalitat jurídica pròpia, ja forma part de l'estil empresarial de PREFAMA S.A., i de forma irrevocable queda vinculada i unida al seu propi futur. Per tant constitueix una voluntat ben clara i decidida garantir també la continuïtat de la Fundació, complint els compromisos contrets amb els becaris i amb la realització d'altres projectes diversos, ajustant, en tot cas, els pressupostos a les possibilitats de l'empresa i a les col·laboracions rebudes i adaptant-hi també el ritme de realitzacions.

El Consell d'Administració de PREFAMA, S.A. no dubta ni de la viabilitat de l'empresa, que en cap moment ha perillat, ni d'un positiu desenllaç de la present situació, condicionat, això sí, per les característiques del mercat i per l'evolució de la situació econòmica global.

Llucmajor, 30 de desembre de 1.991

Nota de la Redacció

Per un error d'impremta l'anunci de la Fàbrica de Joieria Garau deia que les aliances llises per a casaments valien des de 32.000 ptes. i havia de dir des de 3.500 cada una.

ETERNA, S.A.
Compañía de Seguros

Obre noves oficines per estar prop de vostè i oferir-li els nostres serveis amb la major professionalitat.

Aprofiti la nostra proximitat i s'informi sobre els nostres productes. Són del seu interès

*Seguro
Multirriesgo
Familiar*

Funerària Nostra
Senyora de Lluc
Santa Maria

ACOSTAU-VOS

Informació: **SEBASTIÀ SALVÀ BALLESTER**
C/ Mateu Monserrat, nº 19. Tel. 66 13 38
(Llucmajor)

FUNERÀRIA
Nostra Senyora de Lluc
A. SASTRE

C/ Revetlla 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

A partir del 12 de maig el Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companayia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

L'Ajuntament ha suprimit l'equip psicopedagògic

En el Ple de dia 30 de setembre de 1.991, l'Ajuntament de Lluçmajor decidí la supressió de l'equip psicopedagògic municipal. Aquest equip psicopedagògic havia funcionat durant més de quatre anys al servei de les escoles públiques i privades de Lluçmajor i s'Arenal.

La decisió es prengué amb els vots a favor del PP i ASI i amb els vots en contra del PSOE.

La tasca d'aquest equip durant aquests anys se centrà en la detecció de problemes d'aprenentatge i l'establiment de l'actuació adequada en cada cas.

Les escoles degueren sentir com a necessaris aquests serveis ja que les escoles públiques de s'Arenal i Son Verí enviaren una carta amb data de dia 19 de novembre de 1.991 a la Comissió d'Educació i Cultura.

La carta va ser contestada dia 5 de desembre de 1.991. La resposta de l'Ajuntament, firmada pel regidor d'Educació i Cultura, Mateu Monserrat Pastor, ratificava la decisió de l'Ajuntament i explicava que no és obligació estricta de l'Ajuntament la constitució d'aquest tipus de servei. Per tant, els escolars de Lluçmajor hauran d'apel·lar a altres organismes si volen continuar gaudint d'aquests serveis que sempre són necessaris i contribueixen a millorar el nivell educatiu dels nostres centres escolars. No com a altres ajuntament de Mallorca que compten amb aquest tipus de prestacions encara que no n'estiguin obligats.

Cloenda dels actes commemoratius del 75è Aniversari de Lluçmajor com a Ciutat

El passat diumenge, dia 29 de desembre es varen clausurar els actes commemoratius del 75è Aniversari de la concessió del títol de ciutat a Lluçmajor. Aquest darrer acte va consistir en la celebració de l'Eucaristia al Convent de Sant Bonaventura i dissortació pel Sr. Sebastià Cardell i Tomàs amb el tema: «Contribució de les Comunitats Franciscanes del TOR de Convent de Sant Bonaventura de Lluçmajor al progrés espiritual, cultural, social i material des que la nostra vila fou declarada ciutat (1916-1991).

Guardó per a M. Noguera

Al XIè Certamen Anual d'ADEBA (Associació de Belles Arts), que cada any se celebra a Palma el mes de desembre, ha resultat guanyadora del segon premi de dibuix, la pintora Maria Antònia Noguera Barceló (M. Noguera).

L'entrega dels premis tindrà lloc el 15 de gener en el decurs d'un sopar.

Tots aquests dies l'exposició ha estat oberta a la Casa de Cultura de Palma amb un gran nombre de visitants. Des d'aquestes planes feim extensiva la nostra enhorabona a aquesta artista lluçmajorera.

T&M INFORMATICA
C. Major 171 Lluçmajor
Tel. 66 17 15

Programació standard

fi a mida

Consulti preus

d'impressores, monitors

i subministres.

Ordinador AT 16 Mhz. amb disc dur de 44 Mb., monitor VGA i 1 Mb. de RAM.

139.900 pts. + I.V.A.

Impressora laser 8 p.p.m.

~~239.900+I.V.A.~~ 199.900+I.V.A.

Ordinador 386-25 amb disc dur de 84 Mb., 2 Mb. RAM i monitor VGA en color

~~329.900+I.V.A.~~ 269.900+I.V.A.

S'Arenal

Nous enllumenats públics i asfaltat de vies a Cala Brava i Son Verí Vell

Tomeu Sbert

En el darrer plenari municipal llucmajorer d'aquest any cap-i-cua (1991) es varen aprovar els projectes i els plecs de condicions, de les obres d'enllumenat i asfaltat de les vies públiques de la urbanització de Cala Brava. També es va aprovar el projecte de les obres d'asfaltat a Son Verí Vell, que conté des del carrer Roses al dels carrers Ginebró Serra i col·indant amb l'Avinguda Son Verí. Perquè allà hi nasqué la moderna i discutida urbanització de Son Verí Nou que arriba al carrer Recalde de Cala Brava.

Festes.- Tal com vàrem anunciar al passat número d'aquesta revista, tenen lloc els diversos actes festius anunciats amb motiu de Nadal, Cap d'Any i Reis. Els actes religiosos a l'església parroquial i d'altres de la zona han revestit l'esplendor i fervorositat acostumades en anys anteriors. Per a aquest mes de gener s'anuncia la celebració de la diada de «Ses Beneïdes», una festa que anys enrera esdevingué la major de Mallorca en bellesa, assistència i organització. La circumstància de tenir la nostra zona bon nombre de «ranxos» o llocs de lloguer de cavalls, galeres o carruatges per passejar turistes i el bon gust i millor humor de molta gent, han fet que aquestes «Beneïdes» de S'Arenal siguin un punt de concentració de milers de gent, encara que fos a l'hivern en què no hi ha tant turisme comparat amb el temps de calor.

«Ses Beneïdes» seran el diumenge, dia 19. Hi haurà missa i benedicció d'animals encaptivitats, processó amb la imatge de Sant Antoni i, finalment, al «Camp TresPalas», part de S'Arenal-Ciutat, exhibició de doma i munta, amb premis importants. D'altra banda, foguerons el dia 11 a la Plaça dels Nins, sota la coordinació d'en Guillem Roig. Dia 16, les

enceses solen ser per diferents zones, amb bones torrades i begudes per a tots.

Bellveure i el Batle de Palma.- Joan Fagueta contesta a Jaume Alzamora en una entrevista a «S'Unió de S'Arenal», a una pregunta sobre la urbanització il·legal de Bellveure, entre el Torrent dels Jueus (part alta) i Ses Cadenes. El batle, clar i contundent contesta i diu: «La urbanització de Bellveure és una de les que està millor per ser legalitzada de les 80 que ens preocupen. En això de Bellveure els nostres serveis tècnics, acaben un estudi sobre el tema. Crec que prest es podrà treure una normativa per regularitzar la situació, asfaltar carrers, obrir-ne de nous, enllumenat públic i d'altres serveis propis d'una urbanització com cal».

Amb aquesta legalització, quin alè que faran molts...!

D'altra banda, i passant al terme llucmajorer, en el mateix número de la revista (el 56) Jaume Alzamora entrevista a J. Rabasco, i el regidor diu: «Si queremos que El Arenal dé una buena imagen de pueblo hermoso,

pueblo bello, pueblo turístico, se necesitan más de diez mil millones de pesetas. Así como se lo estoy diciendo». Més endavant, Rabasco assenyalava bones notícies per veure iniciades les obres del local de la guarderia i el de la tercera edat.

Un llibre.- En el local de moda de S'Arenal, durant l'hivern, el «Tenis Arenal» es feu la presentació a nivell illenc del llibre «Historia del Ciclismo en Mallorca», obra de Jesús García i Gonzalo Pampín. Volem remarcar que el llucmajorer Antoni Llompart va guanyar el 1914 la primera volta a Mallorca. Parla el seu fill Miquel, «un intel·lectual de la bicicleta»-diu, i a més, campió de Balears el 1933, 35 i 40, i també campió d'Espanya els anys 1.941 i 42. També el 1940 s'adjudicava l'espanyol de velocitat.

Pel que fa a un altre llucmajorer, Antoni Taberner Gamundí, va ser campió de Balears de velocitat els anys 1927, 28, 29 i 31. Citen altres corredors llucmajors com A. Noguera, Calco i altres. ►

Farem menció a Jaume Salvà, nascut el 14-4-1962, que aconseguí destacats triomfs com a amateur. Després, com a professional, pertanyent al club «Hueso», «Teka» i «Dormilón». Participà i obtingué el lloc 84 final el 1984 a la Volta a Espanya. Quedà en el 24è lloc, darrera Miguel Indurain a l'etapa Pol de Cordón-Pola de Liviana i de la general final en la Volta Valles Mineros.

Féu la sisena volta a Murcia entre altres bones classificacions. Sofrí una gran caiguda a la Corunya a la Volta a Espanya el 85.

Com a destacats en el ciclisme are-

nalner hem d'esmentar n'Andreu Canals, pare de Pere Canals. Canals pare sobresurt un segon lloc a la general de la Volta a Catalunya el 1941 i destacats triomfs a d'altres proves a Mallorca i Península. Fou president de la Federació Balear de Ciclisme des del 64 al 69. L'any 1938 aconseguí el títol de campió de Balears carretera.

Després la presidència fou ocupada pel seu fill Pere des del 81 al 73. Al llibre en qüestió hi ha escrit això: «Pere Canals, gran aficionat i practicant. Gràcies a ell es celebren a la Platja de Palma i S'Arenal bon nombre de proves ciclistes cada any. És

encara l'home ideal per salvar el ciclisme de Mallorca». Tota una asseveració.

Notícies breus.-

-L'U.D. Arenal (III Nacional) continua perdent partits per un gol a zero. Però perd i perdent, encara que per un gol anam dret a Preferent. Tothom espera i desitja la recuperació.

-Va de vaca. L'amo del Bar Bodega Julián, de Ses Cadenes, va començar a fer bromes per riure als homes de «Palmacrem», la central lletera de Damià Sastre, sobre que la llet no era fresca del dia. Dit i fet, nosaltres ho veïrem, carregaren una vaca amb un bon braguer i a munyir-la dins el bar dient-li «Ala Pep, muny», «Més fresca, impossible». La vaca passejant pel bar devers mitja hora i va ser gros. Rialles, esglais, crits, flastomies i... excrements. I no fou una innocentada. Redell, quin fandango!!!

-El campionat de truc del «Tenis Arenal», és a punt d'acabar. Donarem notícies el més següent.

-El Col·legi Públic de S'Arenal-Palma va guanyar el premi «Francesc de Borja Moll», concedit per la Conselleria de Cultura del Govern Balear com a distinció per la tasca realitzada en favor de la nostra cultura i la nostra llengua.

-Jordi Mulet Dezcallar, regidor del PP del Consistori de Lluçmajor, és el nou delegat de l'oficina de «Sa Nostra» d'Es Pil·larí.

-L'oficina del Bankinter del carrer de Miramar es troba tancada en tòtum. Crisi turística? Gestió deficient? Sobren oficines bancàries a la zona? Pensam que deu ser causa d'això darrer. Fa anys que els turistes ja no porten els duros amb el carro gros...

-Les obres del carrer Mar de Aral han estat acabades... a la fi! Han tengut una durada tan llarga com vergonyosa.

-La gent major del carrer Vicaria ha passat un dia de matances a «La Ponderosa». Ho conten gros perquè s'ho passaren molt bé.

-Si amb un caire venturós hem passat un bon Nadal, preguem perquè sia igual al llarg del noranta-dos Molts d'anys, estimats lectors!!!

ELEMENTS DECORATIUS FACTORS DECISIUS

Nosaltres sabem bé que la decoració, la personalització de la seva llar, és el resultat d'una tasca conjunta: espai, mitjans, formes i productes diversos. Elements decoratius que donen forma i vida exclusiva al seu entorn familiar.

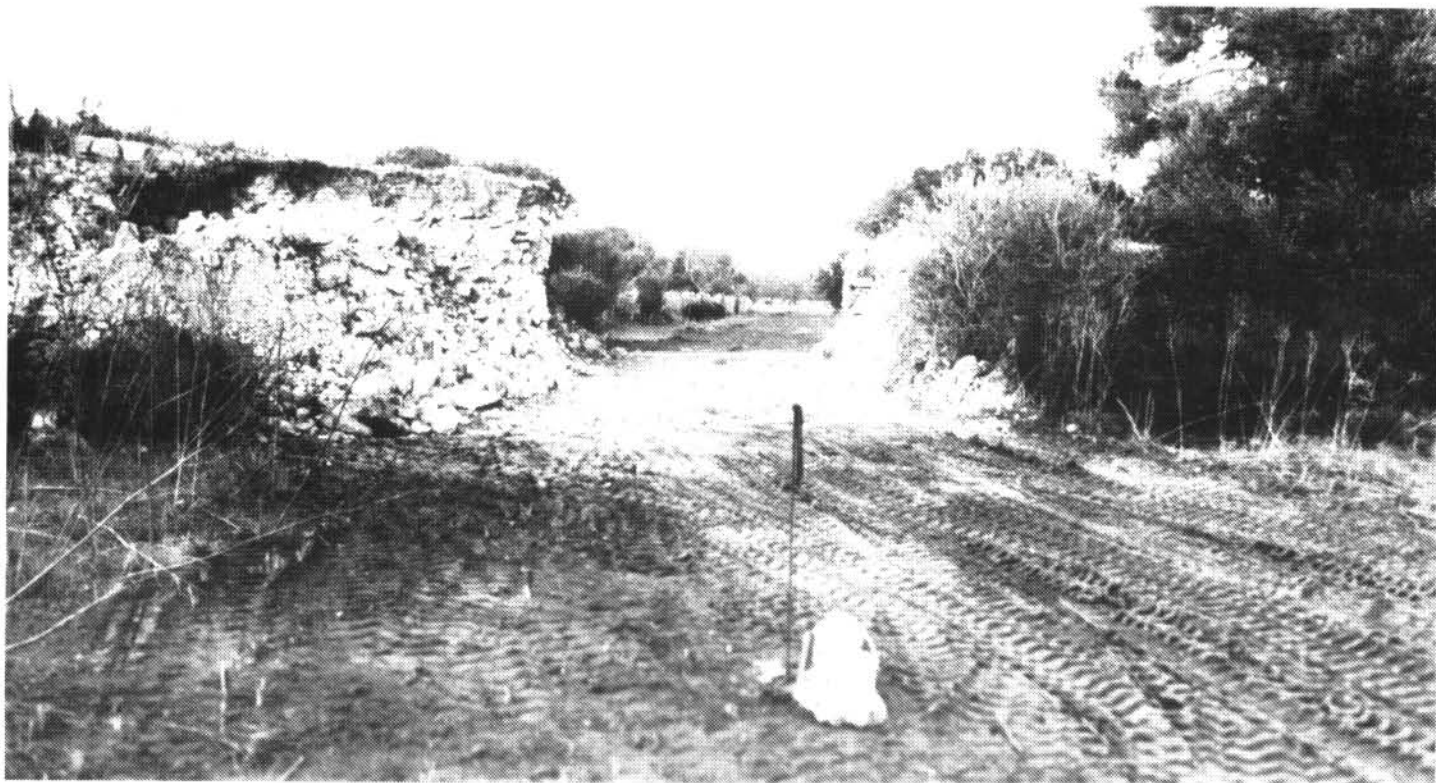
S'ho imagina sense rajoles? És clar, són factors decisius!

Completi la seva decoració a PREFAMA.

PREFAMA

■ PALMA DE MALLORCA: Espacio, Anís Llus Salvador, 84. Tel. 75 54 45 / 75 61 31.
 ■ LUCMAJOR: Magatzem, Poligon San Cebadió Gran Via Arenal. Tel. 29 40 04. Oficina, Fabríca i Espacio, Balde Pere Rog. 25. Tel. 66 01 50 / 66 01 54.
 ■ S'ARENAL: Magatzem - Espacio, Canoves Minor 228. Tel. 26 22 38.
 ■ CALA D'OR: Magatzem - Espacio, Orió Col·legi, Casp D'O. Km. 1.500. Tel. 43 82 10 / 43 82 28.
 ■ PORTERES: Fabríca i Magatzem, Orió Campes Km. 0.400. Tel. 64 71 05.

Primeres obres a Son Noguera

A la recta final de l'any acabat de liquidar, els responsables municipals han decidit que l'esperat projecte per a la construcció del polígon industrial de Son Noguera s'iniciï. Les màquines excavadores han obert ja els primers vials i han efectuat els inicials moviments de terra.

Una vegada resolt el tema de les tortugues amb una recollida oficial i d'altres realitzades per les brigades municipals, han considerat que ja havia arribat el moment d'iniciar les obres. Les promeses electorals del Partit Popular anunciaven l'esdeveniment per al passat mes d'octubre; s'han retrassat quasi dos mesos, però la iniciativa s'ha posat en marxa abans de cap d'any.

Segons el tinent batle Lluç Tomàs s'ha procedit a l'assenyalització i obertura dels futurs vials del complex industrial per a, seguidament, aixecar la definitiva topografia del polígon. Aquestes obres inicials també permetran de conèixer l'existència o no de restes prehistòriques als terrenys i, si es detecta la seva presència, s'assegura que els plànols definitius contemplaran la conserva-

ció amb la creació de zones verdes.

La notícia de l'inici de les obres ha suscitat l'interès d'aquells industrials que havien formalitzat la reserva de solars amb vistes a la seva possible instal·lació al futur complex industrial. Mentrestant, els comentaris

diuen que la cotització inicial que es preveia per cada metre de solar es veurà notablement incrementada a l'hora de la compra definitiva dels solars. Alguns diuen que la pujada serà el doble del preu calculat al moment de la presentació del projecte.

**NO ET
MOSSEGUIS
LA
LLENGUA
PARLA
CATALÀ**

 **Campanya de
Normalització Lingüística**

Josep Tomàs i Monserrat, President de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia.

Jaume Oliver

El metge llucmajorer, Josep Tomàs i Monserrat, fou elegit el passat dia dotze de desembre President de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Palma de Mallorca per un període de quatre anys.

Aquesta institució mallorquina fou fundada l'any 1831 i és, sens dubte, la més antiga i de més prestigi a nivell científic i mèdic. Com les altres acadèmies de medicina fou creada per investigar i divulgar els remeis per combatre les malalties de caràcter infeccios i epidèmic. Havent-se, sortosament, superat aquella època, aquestes institucions es dediquen ara a la investigació mèdica en general i, de forma especial, als nous corrents i necessitats, mitjançant sessions acadèmiques, conferències, concursos i publicacions. La Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Palma de Mallorca és integrada sols per 25 membres, dels quals vint han d'esser metges i cinc especialistes en diverses branques de la ciència, tots ells amb el grau acadèmic de doctor i amb un currículum professional i investigador de reconescuda vàlua.

L'accés del llucmajorer Josep Tomàs i Monserrat a la presidència d'aquesta prestigiosa institució honora la nostra ciutat i suposa el reconeixement a la seva llarga tasca professional i científica, i una confiança per part dels membres d'aquesta institució ben digna de resaltar.

Durant el passat any 1991 teníem la satisfacció de ressenyar en aquesta mateixa revista la publicació de la darrera obra seva: «Médicos y sociedad. Mallorca, 1936-1944», publicació que s'afegia al gran nombre d'articles, comunicacions a congressos i llibres dels quals n'és autor el Dr. Josep Tomàs. Directament referit a Lluçmajor, cal remarcar l'interessant pregó de fires de l'any 1981, titolat «El grip de l'any 1918 a Lluçmajor», treball que suposa una especial atenció a un aspecte de la medicina local enmig del conjunt de la seva àmplia recerca, adreçada a aspectes tècnics i

històrics del món de la Medicina, d'obligada consulta pels altres investigadors.

Enhorabona per aquesta important distinció, que volem fer arribar a tota la família del metge llucmajorer. Esperam i desitjam que, des d'aquest distingit càrrec, l'il·lustre nou president, i al mateix temps amic hospitalari i sempre afectuós professional de la medicina, promogui a Lluçmajor alguna activitat científica o de divulgació referida a les Ciències Mèdiques. Des de Lluçmajor, una forta abraçada i una promesa de col·laboració.

SEMAR

INDUSTRIES SEMAR, S.A.

C/. Tomàs Monserrat, 6 - 8

Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

EMBOTITS

CUIXOTS

FORMATGES

Avd. Carles V, s/n. Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Presentació del llibre «Llucmajor, imatges d'un segle»

El passat dia 28 de desembre, a les 21'30 hores, es presentà al Saló d'Actes de l'Ajuntament el llibre «Llucmajor, imatges d'un segle».

L'acte, presidit pel batle, Sr. Gaspar Oliver, va comptar amb les intervencions del Regidor de Cultura, Sr. Mateu Monserrat, del professor Sr. Jaume Oliver, de l'Inspector d'Educació, Sr. Miquel Sbert, i de la Dra. Maria Barceló i Crespí, degana de la Facultat de Filosofia de la Universitat de les Illes Balears, qui destacà la importància i característiques del llibre des del punt de vista de la història local.

Es tracta d'un interessant recull de fotografies, a cura d'Antoni Monserrat i Oliver, de fons propi i dels fons del Sr. Tomàs Monserrat, capellà des Rafalet, de mestre Rafel Juan Servera, Fanguet, de les postals de Can Roca i Frau, de les Edicions J. Salvà, de mestre Pere J. Oliver, de mestre Francesc Salas, Blau, del senyor Mateu Taberner, Carresquet, d'en Magí Clar i d'Antoni Oliver i Mas, recull que és acompanyat, a cada una de les seves fotografies, per extensos, documentats, bells i sentits comentaris a càrreg dels següents col·laboradors: Sebastià Cardell i Tomàs, Catalina Font i Ràngel, Macià Garcias i Salvà, Coloma Julià i Adrover, Margalida Martín i Rimada, Miquel Monserrat i Ferrer, Joan Monserrat i Mascaró, Antoni Monserrat i Oliver, Mateu Monserrat i Pastor, Jaume Oliver i Jaume, Antònia Ordinas i Marí, Antoni Riera i Estarelles, Maria del Carme Roca i Salvà, Josep Sacarès i Mulet, Miquel Sbert i Garau, Joana Maria Tomàs i Cardell, Francesc Verdera i Fiol, Antoni Vidal i Nicolau.

El llibre queda estructurat en els onze apartats següents: La Vila, La Plaça, Carrers, Arquitectura, Indústria, Societat, Gent, Vida religiosa, Fora Vila, S'Arenal i S'Estanyol, amb una presentació del batle, Sr. Gaspar Oliver i Mut, unes línies introductò-

ries d'Antoni Monserrat i Oliver i un pròleg de Jaume Oliver i Jaume.

En conjunt, el llibre mostra unes imatges llucmajoreres, acompanyades de sucosos textos, que predisposen el lector a l'íntima fruïció i el

conduïxen a l'atenta reflexió sobre el recent passat de Llucmajor, unint espai i gent, temps i persones, treballs i costums, arquitectura i esplai, indústria i vida religiosa, història i vida quotidiana, la Vila i fora Vila, política i desenvolupament econò-

EL MONTEGO 2.0 GTi
CUESTA AHORA 333.000 PTAS. MENOS.
PERO ESO NO ES LO MEJOR.

*Lo mejor es su motor
de 112 CV. y su
excepcional
equipa-
miento
de serie.*

*Descubra el
Montego
2.0 GTi.
El precio es
lo de menos.*

MONTEGO

* Precio final recomendado, IVA y transporte incluidos.
(INCLUYE DESCUENTO PROMOCIONAL)

Por sólo 1.933.750 Ptas.*

ILLA MOTORS, S. L.

Avda. Cab. Ramón Sanmartín, s/n. - Tel. 68 01 46
07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

mic, valors i mancances, arrels i futur, vida i decadència, valors i contravalors, generacions amb generacions.

Aquest llibre convida a passejar pels carrers i places llucmajoreres, tot mirant els edificis i endevinant la seva vida interior, imaginant els nostres avantpassats anant i venint. Convida a la recerca oral o escrita a la conversa i a la re-lectura de tantes coses escrites o escoltades sobre l'establiment de possessions, els molins fariners, les feines del camp, l'emigració a França o a Amèrica, la creació de la indústria del calçat, dels teixits o dels licors, els moviments socials de diverses connotacions ideològiques, la lluita política, la modernització de Llucmajor i el seu desenvolupament urbanístic, el turisme, el caràcter dels llucmajoreres, i tantes i tantes coses que han constituït el tarannà dels nostres darrers cent anys, amb llums i ombres.

Al pròleg de Jaume Oliver hi podem llegir aquestes paraules:

«A partir d'aquest llibre tothom podrà

recrear el seu propi espai individual i familiar dins el context de l'espai llucmajorer col·lectiu, afegint els comentaris i reflexions més personals i més viscuts.

A partir d'aquest llibre serà més fàcil conèixer l'espai físic, històric, humà i cultural de Llucmajor, comprendre'n amb més profunditat el passat i interpretar-ne amb millor criteri el present.

A partir d'aquest llibre es veurà més la urgència de conservar tot el que queda -encara molt- del patrimoni natural i cultural dins el terme de Llucmajor, amb la convicció que el futur i la qualitat de vida de la seva població hi estan profundament lligats. La defensa de S'Estalella, raonada i apassionada al mateix temps, ha esdevingut un símbol i un revulsiu, que ens ha fet revisar moltes coses del

nostre comportament col·lectiu i ens ha d'esperonejar vers una major compromís, amb la convicció que qui estima, defensa i millora el seu espai, contribueix ben eficaçment a l'equilibri espiritual de la seva pròpia comunitat que l'habita.

A partir d'aquest llibre podrà sorgir, sens dubte, un desig viu de compartir tot allò que enriqueix la nostra vida col·lectiva, que ens identifica i que ens defineix, i de lluitar amb totes les forces perquè l'espai físic llucmajorer -el terme més extens de Mallorca- esdevingui un espai econòmic, humà, educatiu i cultural molt més motivador i capaç de convertir la vida dels qui l'habiten en una aventura mereixedora de qualsevol esforç i ben gratificant».

En resum, una encertada publicació de l'Ajuntament de Llucmajor quan tot just s'acaba la celebració del 75è aniversari de la concessió del títol de ciutat a la Vila, realitzada molt acuradament a la Impremta Moderna, que ha recobrat i posat a l'abast de tots els llucmajorers, imatges, paraules i vida que, per sempre han d'unir el passat amb el futur de Llucmajor.

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

**SANEAMIENTO
CALEFACCION**

GABRIEL OLIVER

**INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIO
ENERGIA SOLAR**

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

Quina valoració feis de la celebració del 75è aniversari de la concessió del títol de ciutat a Lluçmajor?

Esperança Campos Tallón.
Dependent

Me pareix bé que es facin aquests actes, però crec que haurien d'haver sortit més al carrer, arribar a molta més gent, sobretot als joves. Crec que aquesta celebració no ha estat suficientment popular.

Llorenç Coll Coll. Bar Colon

Creo que s'han fet uns actes interessants. Hem vist moviment quan s'han fet aquests actes. La «minoria» de sempre hi ha assistit, perquè és evident que la majoria passa dels actes culturals.

Nosaltres ho hem hagut de contemplar des d'aquí perquè a les hores que es fan aquests actes tenim feina al bar i no hi podem assistir.

Antoni Crespí Monserrat.
Ex-regidor del PSOE i aleshores
President de la Comissió de
Participació Ciutadana

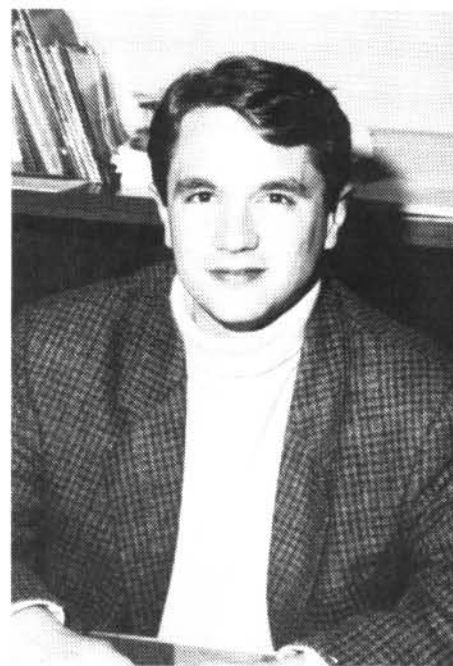
Més que una valoració, voldria explicar el projecte primitiu de la Celebració del 75 aniversari de LLucmajor Ciutat, segons acordàrem en una reunió per determinar els diferents actes i, així, formar una comissió per dur-los a terme.

Vàrem creure convenient organitzar el 75 aniversari de Lluçmajor Ciutat en dos moments; en un primer, una reflexió «històrica» dels factors econòmics, socials, polítics i culturals que feren possible la concessió del títol, però no tan sols una reflexió històrica sinó també la projecció de futur que podria tenir la nostra ciutat, per això s'haurien de

convidar historiadors, economistes, realitzar exposicions de fotografies, reculls d'història contada... El segon moment era organitzar una sèrie d'activitats en les quals participàs la majoria dels llucmajorers, remarcant la diversificació dels actes perquè la participació fos molt ampla, per exemple grups de nins, de joves, tercera edat...

Totes aquestes activitats es programaren abans de les eleccions, i havíem d'esperar realitzar-les després perquè no hi hagués interpretacions electoralistes. Després, el grup PP-UM ha confeccionat el calendari de la celebració del 75è aniversari.

Macià Garcias Salvà. Ex-regidor del
PSM i aleshores Regidor
d'Educació i Cultura

Encara que la dita sigui tòpica, resulta útil per fer balanç: «no era això». No és que la majoria dels actes hagin estat dolents o sobers, llevat d'aquella espècia de jocs florals d'un temps que protagonitzaren uns «mantenedors» que, com sabem, si no són les primeres estrelles, no solen acostar-se per LLucmajor. El problema és que ha fallat el conjunt, la coherència i l'orientació de les ce-

lebracions. Globalment, no s'ha fet una reflexió sobre el passat, el present i el possible futur de la vida col·lectiva de Lluçmajor.

També ha fallat bastant la participació popular i la implicació d'associacions, entitats i persones. Dit tot això des de la perspectiva que em dona el fet d'haver estat un dels iniciadors de la celebració, tot i que després, com altres, he patit una certa marginació —sempre dins la més correcta cortesia— per part de les noves autoritats en relació a aquest programa d'activitats que iniciarem des de l'anterior consistori.

Mateu Monserrat Pastor. Regidor de Cultura i Educació de l'Ajuntament (PP-UM)

És veritat que totes les coses tenen diferents angles per on mirar-les i tots ells mereixedors del respecte a l'observador. En aquest cas cal dir que dins el breu espai de temps de què ha disposat aquest Consistori, que a més ha hagut d'atendre les festes populars de tot el terme (juliol-agost), les Fires (setembre-octubre), Nadal i altres activitats usuales durant aquest mig any, s'ha aconseguit poder dur a terme una sèrie d'actes exclusius per a aquesta ocasió, més d'una dotzena, d'extraordinari rellieu.

Però, més que el nombre, cal ressaltar la qualitat i l'alta categoria que

els ha caracteritzat, que és a la fi el que importa: el concert de la Banda de Música de Quart de Poblet (València), l'òpera de Mozart, el recital de Francesca Cuat, l'acte institucional, l'edició del llibre Lluçmajor imatges d'un segle, fets que, entre altres, han merescut un unànime aplaudiment i l'opinió general que han enaltit aquesta commemoració.

I això considerant que l'anterior Consistori, que confeccionà els pressuposts de 1991, no tingué en compte concretament aquesta efemèride. Si s'han pogut realitzar, per tant, molts d'aquests actes ha estat gràcies a aportacions i col·laboracions desinteressades que, des d'aquí, volem agrair públicament.

Jaume Oliver Jaume. Catedràtic de Pedagogia de l'Escola de Magisteri

Aquesta celebració ha arribat, certament, tota la població, de tal forma que difícilment trobarem qualqu de tot el terme que, al llarg de l'any 1991, no se n'hagi assabentat. S'han divulgat suficientment els esdeveniments històrics que envoltaren la concessió del títol de ciutat a la Vila l'any 1916 i s'han aprofitat especialment les fires i tot el darrer trimestre de l'any per recordar aquella distinció amb actes culturals i institucionals, sobretot.

En conjunt, la meva valoració és molt positiva, tant en relació a la de-

cisió de celebrar aquesta efemèride com en relació als actes que s'han organitzat. Efectivament, a la iniciativa de l'Ajuntament s'hi ha afegit el ressò a la premsa, les col·laboracions i editorials a aquesta revista i a altres, i les iniciatives de la Fundació Cultural Prefama que convocà el PREMI GALDENT amb el tema «Lluçmajor 1916. Una data històrica» i el Concurs de Redacció per als entre Educatius del terme de Lluçmajor.

Si havia de cercar alguna mancança, diria que tal vegada s'haguessin pogut repartir més els actes durant tot l'any (el fet d'haver-se celebrat eleccions municipals a la meitat de l'any no ha ajudat a una planificació ben decidida) i que hi he trobat a faltar una reflexió o debat, amb les corresponents propostes, sobre el present i futur de Lluçmajor, que inclogués a més dels aspectes culturals, els socials i econòmics.

De totes formes encara hi som a temps. La gens fàcil situació econòmica, l'amenaça de la central i del superport a S'Estalella, la posada en marxa del polígon industrial, la greu necessitat d'una millor formació dels recursos humans a Lluçmajor, i tants d'altres aspectes de la nostra realitat, ens empenyeran amb força a la reflexió i al debat, com també a l'adequada presa de decisions.

EXCURSIÓ A TÚNEZ

Sortida: dia 2 de Febrer
Tornada: dia 9 de Febrer
Circuit amb pensió completa
Viatge directe des de Palma
53.000 pts.

I ara també al
SUPERMERCAT PROHENS
de dilluns a divendres de les 19 a les 21 h.
Tel. 12 01 64. Lluçmajor
C/ Maria Antònia Salvà, 38. S'Arenal
Tels. 26 74 50 - 26 54 58

Dr. PEDRO GARAU LLOMPART ACUPUNTURA

Dilluns, dimecres i divendres,
cita prèvia

Tractaments de:

Stress, ansietat, depressió
Obsessió
Tabaquisme
Reumatismes
Lumbàlgies
Ciàtiques
Cervicàlgies
Vertígens
Frigidesa

Carrer d'Es Born, 11 - Tel. 66 05 16 - LLUCMAJOR

HAMBURGUESES
«PERROS»
«PINCHOS»
«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...
Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

AGENCIA INMOBILIARIA
ESTATE AGENTS
A.P.I.

**COMPRA I VENDA
DE CASES I
TERRENYS**

C/ Guillem Forteza, 6
Tels. 20 00 07 - 20 07 61
Telefax: 20 04 01
07010 PALMA.

Domingo Aguiló:

Arribarà a ser necessari un préstec de 600 milions de pessetes?

L'actual grup de govern explicava tres causes per fonamentar la petició d'un préstec sense precedents a l'Ajuntament de Lluçmajor, i per això transcriurem les paraules del regidor d'Hisenda del Consistori D. Lluç Tomàs:

Davant la pregunta de perquè s'han hagut de manllevar 600 milions de pessetes i que a l'Ajuntament hi ha moltes factures pendents per pagar, he de dir que el problema de l'Hisenda de Lluçmajor no és un problema que algú se n'hagi duit o deixat de dur; el problema és un desequilibri pressupostari produït majorment, al meu entendre, degut a què es va pressupostar molt alegrement, és a dir, que es va fer un pressupost massa optimista, que es varen pressupostar 1.200 milions de pessetes d'ingressos i endemés s'hi varen sumar unes partides d'aquests anys passats que en deim capítol zero de 500 milions de pessetes, de manera que

el pressupost actual més el pressupost incorporat és d'uns 1.700 milions de pessetes, que una vegada analitzades totes les partides, ens trobam que per afrontar els 1.700 milions que realment estan pressupostats i que normalment les despeses ni són ben segures, en canvi els ingressos no, degut a un assentament mal fet de 113 milions en un moment determinat, una sèrie de partides no imputades, una sobrevaloració d'una sèrie d'impostos i un poc de despeses de sobre-despeses, damunt partides ja esgotades que s'han gastat 60 milions de pessetes més que els pressupostats, o sia, que això ens dona un total aproximat sobre els 575 milions.

(Declaracions fetes a la Revista nº 116 del mes d'Octubre).

Una resposta a tals afirmacions l'hem volguda trobar a les paraules de D. Domingo Aguiló, antecessor seu en el càrrec.

QUEDA PENDENT DE COBRAMENT UN MONTANT DE 500 MILIONS PROCEDENTS DEL CAPÍTOL ZERO

En aquest punt no hi ha res a discutir, de tothom es sabut que els Ajuntaments tenen el dret a reclamar els deutes que es tenen amb ell durant el temps de 5 anys, i aquest dret ha de quedar reflexat a uns pressuposts. És l'anomenat capítol zero. Però que el cobrament sigui a llarg termini no vol dir que s'estigui malament de comptes. A un Ajuntament, una falta de liquidesa momentània no suposa cap greu problema, perquè el cobraments d'aquest capítol són gairebé segurs.

Afirmar que és molt difícil cobrar els càrrecs d'aquest capítol no és un motiu per llevar doblers del pressupost de l'Ajuntament. Es motiu si més no per agafar els de la cobrança de la Comunitat Autònoma, que són qui se n'encarreguen, i no posar excuses. No és un motiu de mala gestió municipal el que hi hagi un 20 % de persones del municipi que no voldran pagar.

HI HA UN ASSENTAMENT DUPLICAT PER UN MONTANT DE 113 MILIONS DE PESSETES

És possible, però el que és segur és que la comptabilitat es duia amb gran cura.

Havent passat l'any, i si estava malament, per regularitzar-ho no tenen més que acudir als pressuposts, poden fer manco inversions, o que llevin més despeses de personal com han fet, però no presentem la bandera del descredit dels anteriors i endeutem a l'Ajuntament. Que diuen que han de demorar pagaments, tothom ho ha hagut de fer, però per les raons ja explicades abans. El que no podem fer és en-

deutar l'Ajuntament per la ineficàcia del recabdador.

Es pot dir també que ja han compensat, en certa manera l'assentament de 113 milions; llevaren les assistències socials «gratia et amore», i indirectament aconseguiren regular o equilibrar el pressupost.

ELS PRESSUPOSTS ESTAN INFLATS

La veritat és que tots els ingressos que hi ha al pressupost del 91 estan fets damunt els padrons i l'única cosa que es va tenir en compte és l'increment vegetatiu, tal com s'havia anat fent cada any. Així com els altres anys hi podia haver altres conceptes, ja que es posaven en marxa coses noves, tals com la Revisió del Cadastre o la Revisió del Padró.

Però bé, en aquest darrer exercici l'únic que s'ha comptabilitzat és l'increment vegetatiu; i encara més, coses que s'havien previst per excés, com per exemple les plusvàlues, com que quan van canviar la llei, ningú no sabia com s'havia de calcular, per pressupostar-ho ho reduïrem a la metitat.

Així i tot els únics conceptes que podrien estar inflats són les plusvàlues i els permisos d'obres, però tot plegat pot suposar uns vint o trenta milions de pessetes.

-Tot això vol dir una FALLIDA a un Ajuntament?

-Crec que un Ajuntament no estarà mai en Fallida perquè els pagadors són segurs. El màxim que es podria produir és una suspensió de pagament, per dilatació en el temps, pel retard de la liquidació dels deutes contrets amb l'Ajuntament. En aquest sentit els Organismes Oficials tenen un avantatge i un inconvenient, que sempre paguen tard però és perquè sempre cobren tard, sense descomptar els problemes amb la burocràcia.

Durant quatre anys mai no tenguérem un cèntim, sempre anàrem curts i falts de líquidesa, havent d'acudir, gairebé cada mes, a la pagaduria de la Comunitat Autònoma. A final de mes, havíem de dur una economia de família pobra a l'Ajuntament. Pot haver sorprès als nous di-

rectius de l'Ajuntament, pot ser sí, però és per una diferent visió de la política; per ventura volen tenir un gran compte bancari, per comptar els doblers, veure quants en tenen i llavors fer coses. Es més, enguany acabarem amb el superàvit dels altres anys, però és que no devíem haver d'acabar la legislatura amb superàvit, però així i tot, comptant només amb l'assentament de 113 milions arribarem amb dèficit d'uns noranta milions; és un forat això? Crec que no. I s'ha de dir també, per més reafirmació, que tenir doblers morts a un Ajuntament és una monstruositat.

Sincerament crec que això que he dit no representa cap forat a l'economia municipal, cap Fallida. En un principi pensava haver acabat amb un superàvit de 16 milions de pessetes, però si és cert que hi ha l'error de l'assentament dels 113 milions de pessetes, que encara no se'ns ha informat de quin és, aleshores deixàrem un dèficit de 97 milions, però no 600 com se'ns volia o vol fer veure.

Per tot això no em va preocupar ni poc ni molt tot el que es deia.

-Aleshores, com calificaríeu l'actuació dels actuals gestors?

-Em pareix malament que un grup quan entra al poder, i durant set mesos ja, digui que els senyors que governaven abans ho feien fatal, que l'herència rebuda no els deixa fer res, em pareix una filosofia absurda.

I diré més; respecte del préstec si l'haguessin demanat d'uns 100 o 150 milions de pts., com a màxim, m'hagués paregut bé, perquè no hi havia, ni hi ha líquidesa. I a més, no un préstec, sinó un compte de crèdit, sistema molt més modern i més àgil per a la funció de l'Ajuntament, si és que no volien passar curteses econòmiques, però és que d'això, ja fet set mesos que se'n parla, i d'aquesta manera nosaltres en passarem quatre anys. Penúria, en passarem, però per un Ajuntament ha d'esser així. Si haguéssim tornat entrar supòs que ho haguéssim fet, però la sorpresa de 600 milions per un préstec, el 50 % de tot el pressupost d'ingressos, al mes de maig no ho entenc. I amb quines condicions, amb 4 anys de carència i començar a amortitzar a par-

tit dels quatre anys; això vol dir que durant quatre anys només es pagaran interessos i el préstec es començarà a tornar a partir de la pròxima legislatura. Aquest consistori i només pagarà interessos, no capital. Deixa hipotecat els pròxims ajuntaments ja que els interessos de 600 milions, fent números ràpids, a un 15 % són 90 milions de pessetes anuals, quedant tot el deute sencer. Vaig quedar astorat. Com que no bastava la confusió que crearen, i pensant que hem passat tot l'any; que no ho podrien arreglar amb els pressuposts vinents, que per això estan. S'ha demostrat que estrictament no ho han necessitat, i a hores d'ara només està demanat, però no concedit, i d'aquí a tres dies és l'any que ve. A què va venir la bulla del maig si s'ha passat l'any. I per acabar d'enredonir l'assumpte l'altre dia va anar a ple un préstec de 40 milions i un altre de 100, que els entendria raonables al mes de maig i per les raons que ja he esmentades, però no a final d'any i a punt d'estrenar pressuposts nous.

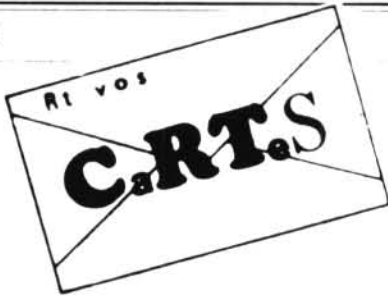
-Es podria entendre com un error polític això de l'assentament dels 113 milions de pessetes?

-Inclús sense saber si és cert,estic segur que no és imputable a ningú, els senyors que duïen la comptabilitat estan totalment exculpats perquè fan una feïnada i ben feta; i per part del polític, dins un cap és impossible que es tenguí tot el montant de diners que entra i surt, el que es fa és comprovar damunt els llistats comptables, sense voler dir, amb això, que no és el responsable del que passa al seu departament.

En poques paraules, crec que un Ajuntament no ha de tenir doblers aturats, ha d'anar amb els deutes a l'esquena per poder fer coses.

Nosaltres no tenguérem doblers mai, i evidentment ells tampoc en trobaren, però no devia estar tan mal orquestrat, perquè han pogut anar trempant tot aquest temps. Fet que em ve a donar la raó de tot el que he dit, i, per tant, puc afirmar amb tota franquesa que res de tot això justifica un préstec de 600 milions de pessetes.

Sebastià Rubí

Contrarèplica, aquesta sí, respectuosa

La respectuosa rèplica del relluent Joaquín Rabasco no té res de rèplica, i molt manco de respectuosa. Més aviat diríem que el contrari d'ambdues coses. Una rèplica és una resposta a -en aquest cas- un article per contradir-lo en els aspectes en què es creu que està equivocat; no fa falta concentrar-se molt per veure que la rèplica de l'impecable Rabasco, lluny de discutir els nostres arguments, ens fa sospitar que el vertader propòsit és fer exterior, pública, la seva fòbia cap el que ell anomena -molt oportunament- «cultures minoritàries» o «vostres cultures», referint-se a la nostra cultura. Per altra banda no creim necessari argumentar que la rèplica de respectuosa només en té el títol (i això gràcies a que algú va fer-li el favor de traduir, juntament amb la resta de la carta, a la llengua que ell desprecia, ara ja sí, públicament).

Podríem continuar desmuntant la respectuosa rèplica de l'honest Joaquín Rabasco però això seria emprar les mateixes armes que ell. I aquesta és una cosa que ens pareix rebutjable i inútil perquè estam segurs que aquesta situació es convertiria en una veritable dialèctica entre l'argumentació més explícita i la més grossera i irrespectuosa demagogia. Massa ha mostrat els peus -i massa els mostrarà- l'innegable Joaquín Rabasco com perquè uns paupèrrims paràsits com nosaltres catalitzin el que serà un final inevitable. El millor que podem fer és deixar el tema, no per falta de raó, sinó perquè nosaltres sí que no combregam amb les seves rodes de molí. Només un consell: vius i orelles dretes. Nosaltres per la nostra part ens reservam el dret a canviar d'opinió si cert irritant sector de la societat llucmajorera ens hi obliga.

Col·lectiu Cultural Aina Cohen

«S'Arenal de Mallorca i la llibertat d'expressió»

El diari El Día 16 ha protagonitzat una campanya, a través d'Antonio Alemany, per tal d'aconseguir que la publicació **S'Arenal de Mallorca** no tingui publicitat institucional; en aquesta campanya, s'hi ha afegit el PSM. El Puput de Cresta Molla (Antonio Alemany) i el PSM han coincidit en el fet de considerar que una publicació com aquesta és racista, grossera i no sé quants de qualificatius més i que fa més mal que bé al nacionalisme. Mirau quines coses! Antonio Alemany preocupat perquè no es faci mal al nacionalisme i d'acord amb un partit al qual ha dedicat la seva fòbia contínuament.

La campanya ha aconseguit llevar part d'aquesta publicitat que li correspon segons la Llei de Normalització Lingüística pel fet d'estar escrita íntegrament en català. Aquesta publicitat ara engreixarà un poc més els diaris que sempre s'han distingit per la defensa dels interessos dels mallorquins i que casualment estan escrits en espanyol, l'anomenada «premsa forastera de ciutat»: El Día, Balears, Última Hora, Diario de Mallorca. Quines coses hem de veure!

S'Arenal de Mallorca ha estat víctima de la llibertat d'expressió que atorga a tota persona que hi vulgui escriure. No sabia que això fos dolent. És de les poques publicacions que no posa barreres en aquest dret indiscutible, no censura res i dona sempre el dret de rèplica a qui ha estat criticat des de les seves pàgines, encara que sigui un personatge com Luis Cerdó.

S'Arenal de Mallorca fa onze anys que surt al carrer cada quinze dies, el seu director, Mateu Juan i Florit, ha demostrat que, amb ganes i va-

lència, és possible, i fins i tot rendible, fer una publicació en català encara que sigui a un lloc com S'Arenal.

S'Arenal cerca la provocació, el debat i per això m'agrada llegir-la, compta amb col·laboradors molt diversos que la fan una revista plural, entre els que aporten un aire nou al discurs nacionalista cal destacar Bernat Joan i Mari, Tomeu Mestre i Sureda i Jaume Sastre i Font qui, amb els seus articles, sempre avalats per una encertadíssima documentació i amb el seu estil agressiu i alcoverià, ha creat polèmica i ha aconseguit destapar molts de mites del nacionalisme i les maquinacions dels enemics de Mallorca.

S'Arenal va publicar els articles de l'APLEC (associació de professors en llengua catalana) dedicats a desemmascarar l'anticatalanisme a Mallorca, articles que varen ser silenciats per la «premsa forastera de ciutat» i la revista «El Mirall» i després, per celebrar el desè aniversari, es va fer càrrec de la publicació en llibre: **Antonio Alemany, un puput de cresta molla. L'anticatalanisme a Mallorca, noms, llinatges i fotografies**. Un llibre en el qual tinc l'honor d'haver col·laborat i que ha despertat l'admiració de molta gent, a més d'haver estat un èxit de vendes a Prada: Universitat Catalana d'Estiu.

Després de la manifestació del 31 de desembre, diada nacional de Mallorca, moltes persones s'acostaren a Mateu Juan i Florit per animar-lo a tirar endavant aquesta publicació i manifestar-li el seu suport; una publicació que, si per a uns és el «corc del nacionalisme» o «S'Urinal de Mallorca», per a uns altres és l'única publicació de les Balears i una de les poques dels Països Catalans on es poden dir totes les coses peor molt fortes que siguin.

Molts anys a tothom.

Margalida Palou

XERRADES DE CAFÈ

Participacions Nadalenques

Com t'han anat les festes?
 -Com cada any, gràcies a Déu, amb salut, que és el que compta.
 -No t'ha tocat cap premi a la Loteria?
 -No, i a tu?
 -A mi tampoc, ni tan sols un «reintegro».
 -A mi sí, els mateixos doblers amb una papereta de participació.
 -Això és com dir que encara hi has perdut, perquè has de descomptar el que t'ha cobrat qui te l'ha venut.
 -Tens tota la raó, i pens que els qui guanyen cada any són els qui venen les participacions.
 -I si ho pensam una mica, resulta una incongruència, perquè allò que tocava fer, sobretot els comerciants i taverners, és regalar als clients participacions de la Loteria com a regal nadalenc.

-Sobretot els bars que sempre tenen els mateixos parroquians.

-Bé, i si no regalar, al manco no fer-hi negoci.

-El que és bo és que crec que això de les participacions cobrades, no és legal.

-Home! només mancava això! i tothom en ven.

-No seria tan gros, perquè estam a Espanya, i, com diuen a l'«Un, dos tres» «aquí no passsa nada!!!».

-De totes maneres, en no comprar paperetes, el problema està resolt.

-Això és molt bo de dir, però no succeeix, perquè tots deim: «I si guanyassin?».

-I no guanyam mai, tot quasi sempre se'n va per devers Madrid.

-Tal vegada si ens donassin la independència i fèiem una Loteria just per a nosaltres, ens tocava més...

-Com els de Catalunya, que ja en tenen una.

-I, pensat d'una altra manera, aquest negoci dels taverners i dels comerciants, amb les paperetes de Nadal, ¿no podria ser l'«aguinaldo» que nosaltres els feim per haver-nos de sofrir tot l'any?

-No hi havia pensat, en això...

Un Que Escoltava

expert

ELECTRICA

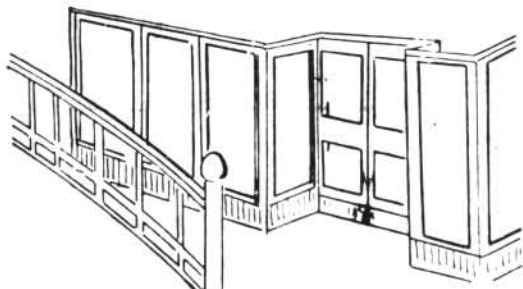
Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

**INSTAL.LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
 OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01

Particular: Ronda Migjorn, 90 - 2n. - Tel. 66 06 08

**FERROS ARTÍSTICS
 I FORJATS
 ESPECIALITAT EN
 TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
 Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
 (MALLORCA)

Nadal Verd a Lluçmajor

El passat dia 20 de desembre, l'Institut de Formació Professional «Pere de son Gall» de Lluçmajor va celebrar una diada molt interessant: **Nadal Verd**.

Amb aquesta activitat, els alumnes i professors d'aquest centre intentaren atracar-se a la natura i conèixer de més a prop els problemes del Medi Ambient i de la seva conservació.

Nancy Matamoros, coordinadora de l'àrea d'activitats extraescolars, ens explica els diferents estands i activitats programades durant la jornada.

ACTIVITATS PER LA NATURA

En primer lloc trobarem l'exposició de productes d'agricultura ecològica. En Jaume Martorell i l'Antònia Pol mostraren alguns dels productes que obtenen a la seva finca de can Bolla de Binissalem a partir d'aquestes tècniques.

Al llarg del dia varen vendre diversos productes: diversos tipus de mel, farina integral i altres aliments obtinguts de la terra de manera ecològica -sense esquitar ni adobar químicament- i que presenten setmanalment al mercat de Santa Maria.

L'activitat més espectacular del dia va ser una sembra d'arbres per part d'alumnes i professors. Se sembraren 24 arbres que corresponen a tots els cursos i seminaris de l'escola i que duïen la seva correspondent rajola.

El GOB presentà un estand molt interessant amb fotografies, gràfiques i mapes sobre la problemàtica ecològica a Mallorca i els principals temes conflictius: camps de golf, carreteres, ports esportius, fems, turisme, aigua, animals, problemes energètics, urbanitzacions, agroturisme, etc...

La fundació DEIXALLES per a la reinserció de marginats i el reciclatge de fems va presentar una mostra de paper reciclat (folis de color, quaderns, bloquets...) i informació diversa sobre l'eliminació de deixalles perilloses o contaminants.

Greenpeace presentà un vídeo sobre problemàtica medioambiental.

TALLERS FORMATIUS

Paral·lelament, es desenvoluparen una sèrie de tallers relacionats amb aquesta temàtica i que els alumnes seguiren amb molt d'interès: ioga, medicina alternativa, TAI-CHI, expressió corporal, cuina vegetariana, cicloturisme, reciclatge de paper, decoració a partir de productes reciclats i dos tallers del GOB sobre l'aigua i Mallorca. La durada dels tallers era d'aproximadament 1 hora i mitja o dues.

A més a més, aquestes activitats tengueren un rerefons més espectacular per la decoració dels arbres i l'entrada del centre per part del taller de decoració i l'actuació a càrrec dels grups de teatre de l'Institut després d'un curset de xanques. La decoració també es traslladà als rostres dels escolars que varen ser pintades per l'ocasió.

CUINA SANA

La jornada acabà amb el tradicional concurs de cuina que cada any es realitza al darrer dia abans de les vacances de Nadal.

Alumnes i professors sembrant arbres en l'Institut «Pere de son Gall»

A part dels premis habituals -plat dolç, plat salat, millor presentació- enguany s'hi afegí un premi per a cuina sana que tengué molt d'èxit. Com cada any, aquesta activitat s'organitzà en benefici del viatge d'estudis.

El jurat d'aquest concurs -format per membres de l'Ajuntament, l'APA, els alumnes i els professors- tengueren una gran dificultat per triar els millors plats.

La comissió d'activitats extraescolars va ser l'encarregada d'organitzar i coordinar les tasques per fer possible aquest NADAL VERD. El suport de pares, alumnes i professors va ser unànime i tots feren la seva tasca amb gran il·lusió.

Al final de la jornada, els alumnes ens confessaren la seva satisfacció per haver conegut millor el medi ambient del qual depenen i la millor manera de conservar-lo.

Des d'aquí els enviam la nostra enhorabona i esperam que continuïn aquestes activitats tan interessants i constructives.

Ramón Tous

Manifest per unes energies netes

La producció i el consum d'energia és avui en dia una de les principals fonts de problemes ecològics. L'esgotament dels recursos naturals per extracció excessiva, la contaminació de l'atmosfera, la contaminació radioactiva, les marees negres, la pluja àcida que mata els boscos i l'efecte hivernacle que amenaça amb transformar el clima, tenen com a causa més important els processos d'extracció, producció, transport i consum de les fonts energètiques.

L'actual model energètic és, a més a més, injust i insolidari amb els pobles pobres: uns pocs països rics consumeixen el 80% de l'energia, essent per tant els principals culpables d'uns problemes ambientals que pateix tota la Terra. Aquesta distribució de l'energia perpètua desigualtat entre els pobres i els rics.

Quan els organismes internacionals i els països més avançats ja s'estan qüestionant aquest model energètic, a Mallorca encara es planteja la construcció de noves centrals tèrmiques per produir energia consumint els recursos naturals i alliberant a l'atmosfera gasos contaminants.

Produir més energia a Balears no suposarà un augment de la qualitat de vida dels habitants, sinó que simplement servirà per possibilitar la consolidació i d'un model econòmic devastador amb el territori i els recursos.

Per tots aquest motius manifestam

que:

1.- Som contraris a la construcció de noves centrals tèrmiques, sigui quina sigui la seva ubicació.

2.- Exigim l'inmediat desmatellament de la Central Tèrmica de Sant Joan de Déu, absolutament desfasada i causant de greus problemes de contaminació, que afecten la salut dels ciutadans.

3.- Demanam un major i urgent desenvolupament de les energies renovables i no contaminants, especialment l'energia solar.

Els organismes públics i privats relacionats amb l'energia hauran d'invertir en la investigació d'aquestes fonts energètiques, així com introduir mesures legals i econòmiques per a possibilitar la seva implantació.

4.- Som contraris a l'actual model econòmic bastant en el consum de territori i els recursos naturals, que implica, per tant, un consum energètic en continu creixement. Aquest desenvolupament és insostenible a una illa, i una Terra, limitades.

Per això exigim la immediata aturada del creixement urbanístic i turístic, i de tota la infraestructura complementària: ampliació de l'aeroport, plantes potabilitzadores d'aigua, ampliació de la red viària, etc.

5.- Creim necessària i urgent una campanya divulgativa d'estalvi energètic, dirigida a conscienciar el gran públic de la conveniència i les formes d'estalviar energia.

6.- Exigim a les empreses energètiques i a l'administració l'aplicació immediata de mesures legals, econòmiques i tècniques que fassin possible la reducció efectiva del consum energètic mitjançant l'estalvi, l'eficiència i la racionalització dels usos de l'energia.

Això suposa, per exemple, l'obligatorietat d'utilitzar l'energia més adequada per a cada ús, i la prohibició gradual dels usos incorrectes (p.e. calefaccions i cuines elèctriques), la penalització dels consums elevats i superflus, la creació de serveis d'assessoraments als consumidors sobre mesures d'estalvi, el foment de tecnologies i aparells de baix consum, etc. Aquestes mesures no han de repercutir exclusivament en l'economia dels petits consumidors.

7.- Demanam al Govern Balear que elabori un Pla Energètic que contempli com a punts bàsics els apartats anteriors. La fita del Pla Energètic ha de ser la reducció del consum energètic i l'augment de la utilització d'energies renovables, i no la satisfacció d'una demanda teòricament creixent, sigui quin sigui el seu cost social i ambiental.

GOB-Mallorca

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19

C/ Orient, 8

Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

LLUCMAJOR

Llucmajoreres pel món

Úrsula Maria Clar:

Crec que hi ha una mà d'un altre país que ens esclafa

N'Úrsula Mª Clar Arango és filla d'un llucmajorer que se'n va anar a Bons Aires quan era ben jove per «fer les Amèriques». Té 60 anys i fa poc que s'ha jubilat. Era professora d'Educació Preescolar («jardinera», com diuen per allà) i el seu contacte amb Llucmajor ha existit sempre perquè son pare li va ensenyar a estimar molt tota la família que té per aquí.

Ella va nèixer a Bons Aires, filla de pare mallorquí i de mare gallega. És casada amb un argentí descendent de gallecs i té una filla advocada i un fill economista.

-Quina relació té amb Llucmajor?

-Des que vaig aprendre a escriure m'he comunicat sempre amb els meus parents (oncles i cosins) de Mallorca. Mon pare em feia escriure cartes i jo enviava fotos meves. Fa poc, una cosina meva em va dir que havíem d'agrair als nostres pares el fet d'estimar-nos tant.

La primera vegada que vaig venir era l'any 1955, jo tenia 24 anys i mon pare quan érem aquí en va complir 50. Després vaig tornar, de viatge de nuvis. El meu marit és marino i l'empresa on treballa li va regalar el viatge.

El vaixell va atracar a Barcelona i d'allà venguérem cap a Mallorca. El 72 vaig venir amb els meus fills, i el 81 i el 84 també.

L'any 1986 vaig tornar amb el meu marit i ara he vingut des de Singapur fent escala perquè he de passar les festes de Nadal a Bons Aires amb ma mare i els meus fills.

-I, què hi feis, a Singapur?

-Des del gener de 1990 hi vivim perquè l'empresa on treballa el meu espòs el va enviar allà temporalment amb la finalitat d'oferir la companyia a Orient. Hi estàrem fins el mes de

juny perquè aquesta Companyia es privatitzà.

El motiu d'aquest viatge a Mallorca està un poc relacionat amb l'anada a Londres del meu marit per trobar-se amb el president de la Companyia i parlar dels tràmits, però després s'hagueren de trobar a Hong-Kong, però malgrat això jo he vingut perquè el meu marit sap que estim molt la família de Mallorca i m'ha regalat aquest viatge.

Singapur és molt exòtic, la meitat de la població són turistes, però no m'agrada viure-hi perquè no hi tenc casa ni família i m'hi trob molt sola.

MON PARE SE'N VA ANAR PER NO HAVER D'ANAR A LA GUERRA

-Quan i perquè se n'anaren els teus pares a l'Argentina?

-Ma mare era descendent de gallecs i ja vivia a Bons Aires quan va arribar mon pare, Baltasar, a casa d'un oncle mallorquí, veïnats dels

meus padrins materns.

Mon pare va decidir d'anar-se'n a Argentina per no haver d'anar a la guerra, va elegir Bons Aires perquè hi tenia un oncle amb el mateix llinatge nostre: Clar i se n'hi va anar amb un cosí.

Al dia següent d'arribar va veure ma mare, veïnada seva, i es va enamorar. Ella tenia catorze anys i ell denou; es casaren al cap de quatre anys.

Es pot dir que mai no es va sentir tot sol però també és cert que mai no es va oblidar de Mallorca ni de Llucmajor. Sempre ens parlava d'aquesta terra i els darrers mesos de la seva vida estava segur que vivia aquí, cridava els seus germans...

-I a què es va dedicar, per allà?

-Sempre va treballar de sabater. A Llucmajor ja hi havia treballat. Primer va anar a una fàbrica, després el nomenaren capatàs d'una altra i finalment va acabar essent l'amo del seu propi taller, amb un soci manacorí.

ELS MALLORQUINS ANAVEN A «FER LES AMÈRIQUES»

-Hi havia molts mallorquins, a Bons Aires?

-Moltíssims, el meu carrer era ple de mallorquins, la majoria treballava a la indústria del calçat. Els llinatges més corrents eren: Salvà, Oliver, Bennàsser, Roca... Prop de ca nostra hi havia un forn on feien el pa mallorquí (ma mare sempre ha sabut fer coca amb verdura i sopes). També hi havia el Club Balear on es reunien tots. Havien anat a fer «Les Amèriques» perquè abans hi havia molta feina, a l'Argentina. Quantitat d'espanyols treballaven als restaurants i les dones entraven de «mucames», feien la neteja a les cases. També hi

ENTREVISTA

havia molts d'italians i qualque portuguès. Nosaltres devem a tots els corrents de l'Estat espanyol i d'Itàlia que anassin a treballar a Argentina, perquè mancava mà d'obra.

-És molt pitjor la situació actual que la d'abans?

-La situació d'ara a Argentina està molt malament. Quan Argentina va oferir tot quant tenia la gent s'hi va quedar i ara que no té res per oferir la gent la deixa.

Jo som jubilada i guany trenta mil pessetes després de fer feina trenta

anys i la meua mare en guanya vuit mil. Tenim la sort que el meu marit treballa a l'exterior perquè amb els sous d'ara no es poden pagar ni les despeses fixes.

La gent no paga les aigües, ni el gas i els pocs que ho fan paguen quantitats exagerades. No sé si és que hi ha mals governs o mala sort; jo no puc creure, però, totes les persones que governen siguin mala gent. Crec que hi ha una mà d'un altre país que ens esclafa.

BONS AIRES ÉS UNA CIUTAT MOLT EUROPEA

-Troba moltes diferències entre la vida d'aquí i la d'Argentina?

-Per una banda, Bons Aires és una ciutat molt gran, molt europea, amb uns carrers amples com l'avinguda de Maig, plena de restaurants sobretot gallecs. Jo no conec gaire els altres pobles però estic segura que els d'aquí són molt més avançats, no sé si és influència del turisme. Basta veure les millors que, sempre que venc, he trobat de la meua família.

-Vos sentiu un poc llucmajors?

-Em sent molt connectada amb la meua família d'aquí, sempre m'hi he sentit. Ara tenc la tia Coloma, germana de mon pare, i sis cosins i cosines. Els telefon des de Singapur, tot aquest contacte és molt important per a mi.

La meua família estima Mallorca tant com jo, també els meus fills varen venir de viatge de nocces.

Ara m'hi hauré estat dues setmanes i ho he trobat poc.

-On heu planificat el futur?

-Continuaré a Bons Aires i voldria que els meus fills també s'hi quedassin. Jo em sent argentina, estimo molt el meu país i m'hi trobo bé.

Sempre he viscut amb ma mare i ara que ja és major, té 81 anys, no hi som. Fris d'esser-hi i el juny d'aquest any probablement tornarem a reunir-nos. Ara viu amb una germana seva fadrina i amb el meu fill.

Pocs dies després de l'entrevista n'Úrsula Maria se n'anà a passar les festes de Nadal a Bons Aires amb els seus fills i la mare, el seu marit hi acudiria també. Però ens va confessar que se n'anava plena de Mallorca, de la seva estimada família i dels torrons i ametles que tant li agraden.

**Catalina Font
Coloma Julià**

Pida un deseo.

Durante estas fiestas nuestros mejores deseos brillan con luz propia en toda la Red Renault.

Aquí estaremos durante todo el año para servirle en lo que usted pida. Tratándose de vehículos Renault, no lo dude, usted no tendrá más que decirnos lo que desea.

Lo haremos realidad.

Ven a verlo a:

BARTOMEU JAUME NADAL S.A.

Ronda Migjorn, s/n. Tels. 66 01 40 i 66 00 41
Sant Cristòfol, 6 Tel. 26 00 01 (S'Arenal)

Sr. Batle, Sr. Rabasco

Col·lectiu Sa Marina

El negoci de les casetes és un negoci del qual hem parlat per activa i per passiva. Des del temps de D. Gabriel Ramon hem dit que després de la destrucció de S'Arenal li està tocant a foravila.

Al primer ajuntament democràtic hi va haver un vertader intent de posar ordre, sota la direcció del regidor d'urbanisme, Sr. Antoni Jordi. La cosa no va prosperar i continuà igual amb l'Ajuntament presidit pel Sr. Zanoguera.

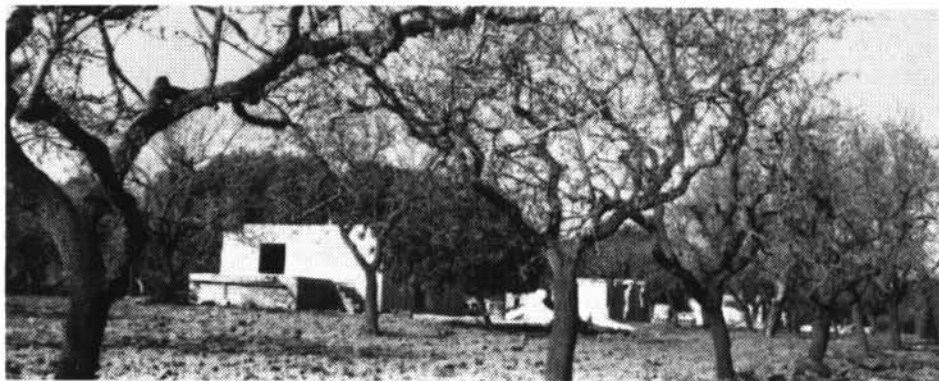
Durant el nomenament dels socialistes, la cosa no va canviar molt. Com deia el Sr. Tomàs al darrer plenari, no és el mateix veure les coses des d'una part de la tarima o des d'una altra.

Amb el nou Consistori la cosa ha donat una passa més. I s'ha arribat a dividir legalment allò que era invisible. Ens explicarem:

El mètode que se segueix és vendre una finca de menys de dues quarterades (que segons la llei és indivisible) a dues o més persones, com a propietaris d'una «unitat» indivisa o d'una «sisena part indivisa», dues quarterades en sis trossos. Fins aquí tot és correcte, al manco quant a la lletra de la llei. Sí, s'ha venut a trossos però no s'ha dividit res. Però, és aquest l'esperit de la llei? És una llàstima que certes institucions i cert col·legi professional no es puguin posar d'acord per ajudar a fer complir les normes i no a eludir-les. Però això és una altre qüestió.

Passem al que ens importa: A son Mulet es varen vendre dues quarterades a un especulador, que, segons diuen, fa feina al registre de la propietat, i actualment han estat reventades a sis persones distintes. Fins aquí la cosa podria ser legal, al manco sobre el paper. El que és segur que no és legal és que es puguin fer sis casetes, de les quals ja n'hi ha tres en marxa i el Batle no les aturi. Fins a aquest punt de befa i escarni de la llei no s'hi havia arribat mai.

Com que creim que ni el Sr. Batle ni al Sr. Regidor d'urbanisme ho

saben, els ho volem comunicar ja assabentats de l'assumpte ho arreglem que estam segurs que una vegada glaran.

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

OR EN PES

Cadenes a 1.650 pts. gr.

Aros llisos a 1.500 pts. gr.

Pulseres Isabelines o Calatrava a 1.650 pts. gr.

Aliances llises per a casaments des de 3.500 pts. cada una

Cordoncillos mallorquins des de 32.000 pts.

Clauers de plata des de 1.500 pts. unitat

Plaques de plata des de 700 pts. unitat

Cadenes de plata des de 1.000 pts. unitat

Pulseres Esclaves de plata d'home des de 1.900 pts. unitat

Amb gravat gratuït i al moment

Llistes de Noces, Comunions i Naixements

C/ Born, 29 (Llucmajor)

Tel. 66 04 03

La finestra

Tornem-hi

Adaptats amb més o menys fortuna a les noves experiències de la paternitat, deslliurats per decisió popular i irrefutable —ni que sigui pels pèls— d'ocupacions públiques absorbents i a la vetlla dels traspàs d'un any que se'n duu dècades d'història per endavant, encenem, a partir d'avui, un novell ciri en honor de Sant Tornem-hi, aquest sant laic que ens retorna de ple a l'exercici d'observar, escoltar, contar i comentar els fets que des d'aquesta finestra atalaïam de mes en mes.

S'han escolat, voluntàriament, uns mesos de silenci i de discreta retirada, l'àmbit de la privacitat s'ha imposat damunt de la projecció pública, però l'assumpció dels compromisos no han patit clivella ni ruptura. Rere la fita de l'any nou, encetam ara la tasca de contemplar i comentar el paisatge que s'albira des de la nostra particular finestra, inevitablement oberta de pinte en ample.

Coneguts com som pels nostres vicis i virtuts, per les nostres preferències i orientacions, l'observatori des del qual fitam les coses que passen pren un caient que no pot cridar ningú a engany. Aquest casal particular i personal de qui signa té la finestra-observatori tan graduable a la penetració de la llum i el corrent externs, com, per altra banda, és ben definida i localitzable la seva ubicació dins el conjunt urbà de les nostres vivències.

No hi ha lloc, doncs, per a equívocs ni enganys. Tampoc no n'hi haurà per a possibles faltes d'honestat en l'exposició de les dades i en la interpretació que se'n deriva. L'investida del gener ens incita al retorn; maldarem per no defallir i completar l'anyada.

Macià Garcies

CENTRE ÒPTIC EXPOLENT

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

JAIME LLULL RODRIGUEZ

- *INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
 - Enllumenat
 - Instal·lacions d'energia solar
 - Muntatge de quadres elèctrics
 - Antenes TV
- * INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS
 - Canvis de tensió
 - Contractació de comptadors

C/ Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 42 85 66

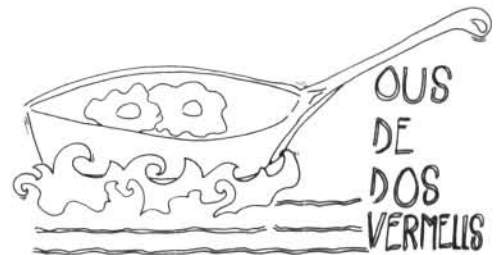
CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR.
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

Molts d'anys...
a tot el món.

Nadal 1991

"SA
NOS
TRA"
CAIXA DE BALEARS

1- El poc cas que va fer l'Ajuntament al pregoner de les fires perquè va parlar de moviment obrer i associacions proletàries: per primera vegada en la història el batle es va negar a sopar amb el pregoner. Tot un detall de mala educació que no s'havia produït mai.

2- L'absentisme del batle en relació a la seva feina a Lluçmajor: com que ha agafat tantes feines per ciutat (Ifebal, assessor d'en Canyelles, presidència del PP...), quasi mai és per la Casa de la Vila.

3- L'incompliment de les promeses electorals que aquest fet suposa. Això sí, a canvi d'un bon grapat de milions. Política professional, en diuen.

4- La brutor que queda pels carrers després d'un dia de mercat, sobretot si ha bufat ventet.

5- Que l'esplèndid llibre de fotografies antigues, se l'hagi «apropiat» exclusivament l'Ajuntament quan la idea, el projecte i la feina eren de les «Edicions de pinte en ample».

6- L'estranya actitud dels qui han protagonitzat la «venda» de l'edició del llibre sense informar ni demanar opinió dels canvis a tots els col.laboradors.

1- La important recollecció de donatius en favor de Croàcia que han aconseguit els pares franciscans. Està bé ser solidaris amb aquesta nació agredida pel fet de voler la llibertat.

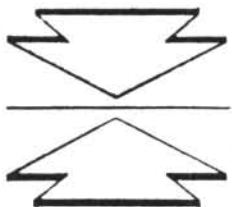
2- El magnífic llibre *Lluçmajor imatges d'un segle* d'en Toni «Rumbo». És una joia que no pot faltar a cap casa.

3- El retorn de càntics en llatí en algunes misses del Convet. Val la pena recuperar la nostra llengua mare ara que gairebé no s'ensenyava al Batxillerat.

4- Els contenidors de fems que posarà l'Ajuntament per evitar l'escampadissa de brutor.

5- El curset d'escalada que organitza el centre d'Informació Juvenil i que ajudarà els joves del poble a dur una vida més sana i en contacte més directe amb la natura.

6- Les reivindicacions de la Plataforma Cívica per l'Autogovern i el seu eslògan «Volem comandar a ca nostra», que és prou claret perquè s'entengui i no hi hagi despistats que diguin que no ho havien entès.

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

**ANTONI ISERN OLIVER
LLUCMAJOR**

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL
Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCIA

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

Maria Clar

Boutique

c/ Impremta, n° 1 (Pas d'en Quint)
Tel. (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

FOTO CLAR

Perfumeria

*Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria*

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)
En Jaume i Na Catalina

Especialitats: TAPES I
BERENARS

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Sabates
Ca'n Gramet*

VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS

C/. Blsbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

Quaderns del fum major

Miquel Cardell

1. El primer dia.- M'assec davant l'ordinador el primer migdia de l'any, que és per a mi un matí lent i plàcid amb música de cambra de Herny Purcell. Pens que tal vegada hauria estat més melodramàtic escoltar Dido i Eneas: «Recordau-vos de mi, però no del meu fat...» la soprano cantant el bell i trist comiat a la vida, que podria esdevenir epitafi per l'any que s'acaba tant com admonició sobre el que es presenta amenaçat amb la prevista torrentada de retòriques imperials i esdeveniments tan importants com estufats.

Els amics de l'algaïdina Titoieta Ràdio felicitaven l'any nou proclamat Algaida «Sequer olímpic 92 i Expo universal de la Figa», en un document que avança el calendari de festes del Gener del 93. Per molts d'anys i que ho vegem amb salut. Serà, la ironia esmolada, eina imprescindible per navegar el que ens anuncien els calendaris de l'any que comença (els locals, els autonòmics, els estatals, els europeus...)

Per fortuna, encara queda a la vila un bar on és possible escoltar, a les cinc de la matinada del primer dia de l'any a Hendrix, Clapton, els Straits, i, «ladies and gentlemen, from Los Angeles, California, The Doors...», tornant a assaborir les imatges de la nit glaçada a la vorera dels camins.

Ja el darrer matí de l'any m'havia oferit l'espectacle inhabitual, bell, cruel, de l'ombra blanca de la gelada als romaguers de les voreres, a les llobades, als sementers abandonats entre l'agricultura i el xalet.

(Demà -dia 2 de Gener- és el primer aniversari de la mort de Jaume Vidal Alcover. Pocs mesos després de la mort de la seva vídua, M.A. Capmany, he llegit que un banc es disposa a prendre possessió de la seva casa de la barcelonina i olímpica Plaça Real. A la meua memòria, un adolescent llucmajorer continuava descobrint, enlluernat, el poeta de l'Hora Verda: «alegria, alegria d'ale-

gries...»).

2. Paisatge amb Blai Bonet.- La imatge de la gelada, crosta de cendra sobre els camps d'alfals, just passat S'Aranjassa, amb la figura d'un home que ha encés foc i s'escalfa les mans en la rojor alegre de la flama just devora un esboldregat molí, em fa pensar en el bell, lluminós, «Nova York» de Blai Bonet, que és un dels llibres que més i més intensament he llegit aquest any que s'acaba.

Una coincidència: dos llucmajorers que anomenava al passat lliurament d'aquestes notes locals apareixen citats, com déus que es passegen pel carrer, als poemes de Bonet: el fotògraf Antoni Catany (Pere Jané en flor...) i l'escriptor Miquel Bezares (El dia clar de Miquel Bezares).

I un paisatge: al poema «Com un ex-combatent del Vietnam», dites des dels ulls d'un malalt que les veu a través de l'estreta transparència del vidre del finestrell de l'ambulància que el porta a la clínica: «...passà un campanar/color de crosta de pa del dia i trenta/metres més alt que les teulades grogues, grises,/de les cases rosa i color de pols d'agost;/després un puig fou blavós, sense felicitat/alterós i que arrencava des d'un sementer/molt gran on, al lloc on ara era amb ametllers/llorencins i ametllers de la canal,/atany hi rebotí una funesta batalla/que una pedra blanca entre dues fileres/de xiprers polsosos recordava dient: «Tui memores tui», mentre el pedreny/sense coneixement tot ell callava...».

3. Llucmajorers.- Es, la de dimitir, una art que s'usa poc a aquestes alçades del post-franquisme. Per això encapçal aquest ínfim índex onomàstic fent referència a la dimissió, després d'anys d'activitat, de Francesc Mengod, que ha argumentat la necessitat de cedir el pas a noves persones i idees per deixar la presidència de la Federació d'Associacions de Veïns de Palma.

Un altra llucmajorer d'origen i família que campa per Ciutat, Antoni Mir, ha estat elegit nou president de l'Obra Cultural Balear. Voluntat d'eficàcia i professionalitat en la gestió cultural i d'aprofundiment en la incidència social són els punts que destacaria del programa d'una junta directiva que pot significar l'inici d'una nova etapa de l'Obra. Ens cal i convé, pel que ens hi jugam, que l'èxit acompanyi la gestió d'aquest home, lligat a l'entitat per deu anys de feina.

Joan Stela, que ha tornat de l'Índia després de 15 dies d'estada participant a un congrés de Física Relativista, serà el representant de la ciència en aquesta nota que es clourà amb una doble referència a l'oratória. En primer lloc, per fer-se ressò de l'èxit

aconseguit pel nostre (quasi perpetu) tinent de Cultura, Mateu Montserrat, com a pregoner nadalenc a l'acte que la «Tercera Edat» de Vida Creixent organitzà a La Seu el passat dia 23, sota la presidència del Bisbe.

I després del bisbe, un canonge, Baltasar Coll, a qui es referia el «Llama la atenció» del Diario de Mallorca del mateix dia 23 «Crida l'atenció el sermó del canonge citat», deia la referència periodística, que no donava cap clarícia sobre el contingut o estil del mateix. En tot cas, ja que li han pres la plaça del «Darrer canonge», jo reivindicaria pel llucmajorer la de «últim orador» a la manera clàssica, posseïdor com és, fins a l'abarrocamment, de les dots de composició, gest i dicció, que n'han fet una figura de la trona i la tribuna municipal, dins un estil que, coses de la vida i de la història, sembla condemnat a desaparèixer.

4. Atàvics exportats, exposats (i submergits).- Depenent de la Generalitat de Catalunya, el Centre KRTU ha pres el seu nom del títol de J.V. Foix, i l'explica usant les lletres que el formen com a sigles de Creació i Cultura, Recerca, Tècnica, i Universal. Aquest centre, dirigit pel poeta Vicenç Altaió ha organitzat l'exposició «Literatures Submergides» que recull iniciatives editorials més o manco «marginals» o no oficials de l'àmbit cultural català, realitzades de l'any 68 ençà. Entre elles, les realitzacions de les Edicions Atàviques de Lluçmajor.

L'amic Biel Thomàs (atenció a la nova secció que inaugurarà a aquesta revista!) va assistir a la inauguració barcelonesa de l'expo i me n'ha duit un catàleg ple de belles imatges i aclaridores reflexions que em confirmen en el meu creure que, sense

el petit, diferent, local, capriciós, el logaret mundial que profetitzaven McLuhan i Warhol, anirà coix d'una imprescindible extremitat creativa i creadora.

La mostra, itinerant, es podrà veure d'ací a no gaire a Ciutat, al Centre Cultural que al Carrer de la Concepció té «Sa Nostra». Afortunadament, normalment (que, a aquestes terres, encara és com que referir-se a una excepció).

5. Sexe, antic?.- Al primer volum de la seva nova etapa, la revista d'història Fontes Rerum Balearium publica, entre altres interessants aportacions, una sèrie de «Noves dades per a una història de la sexualitat a Mallorca» espigolades a distints documents per Ramon Rosselló i Vaquer. No em puc estar de reproduir-ne aquestes dues: «1412. El saig de Lluçmajor va desflorar sa fillastra d'onze anys d'edat»; «1420.25 gener. La Procuració Reial rep 37 lliures i 10 sous d'Antoni Cardell *«delat que carnalment havia coneguda la dona Caterina, muller d'en Bernat Mut oncle seu quondam, après que'l dit oncle seu fou mort».*

6. Festes passades... M'ofèn i m'indigna l'hecatombe nadalenca obligatòria de la publicitat i els mitjans dits de comunicació, la inundació de tòpics sentimentals a crítiques i hipòcrites, que no obliden, però amaguen i censuren, la veritat que el nostre benestar es fonamenta en la injustícia i l'agressió, la guerra, la misèria innumerable, la destrucció planetària... tu ja m'entens.

Però m'agrada passejar, entrada de fosca, pels carrers de la vila i, guaitant a les cases obertes de portes i llums, distingir a l'aiguavés de da-

vant aquesta escenografia de l'imaginari, dramaturgia de somnis que són, per a mi, els betlems. Acompanyats sovint, -som a les acaballes de l'angloamericanitzat segle XX-, dels lluentons i pipellejos dels arbres de Nadal, altrament dits «s'àrbol».

Pens que, per la mateixa via de l'aculturació, la imposició manyosa de costums externs que substitueixen a d'altres propis ja esdevinguts material d'oblit, de nostàlgia nacional o recuperació antropològica, alguns elements de la festa neolítica retornen a les nostres cases que abandonaven no fa gaire: així l'arbre, ara amb borla de Pare Noel nòrdic, recobra l'espai que perdia quan, no fa tant, oblidàvem el tió, el tronc de l'arbre que alimentava el foc i, a la nit del dissabte de Nadal, «cagava» les juguetes que ara duen grassos barbats de recent naturalització.

Com m'agrada tot el teatre viu i participatiu que acompanya l'arribada dels seus competidors, els nostres vells Reis d'Orient. Quan escric això no ha arribat encara el reial seguici d'enguany, que durà vestits restaurats i parlarà en macarrònic després de la versificada benvinguda, com toca i estableixen costums acceptats i viscuts per tots, o aprop. Si que he viscut ja el seu pròleg i «Trailer», l'arribada dels patges, davant una plaça plena de deixalles de verdures, nins que fórem i tal vegada no hem volgut deixar d'esser, a penjar la bústia.

M'agrada també que l'Ajuntament aprofiti el subratllat festiu del calendari per tal d'organitzar activitats, entre la festa i la programació cultural. Tot i que no estaria malament que es fessin les activitats que s'annuncien, o s'annunciïn just les que s'han de fer. No sé si m'explic.

major

Antònia Tsern

PERRUQUERIA UNISEX

C/ Major, 7 - Telèfon 66 13 59
LLUCMAJOR (Mallorca)

PEGASO

SERVEI AUTORITZAT

TALLERS LLUCMAJOR

ANTONI ROSSELLO RAMIS, S.L.

Carrer Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28 Lluçmajor

La cultura del menjar i del beure: el refranyer popular (III)

Jaume Oliver

El refranyer, i qualsevol altre manifestació de cultura popular, d'alguna manera recull i reflecteix la realitat que envolta els diversos grups socials i constitueix un viu testimoni de les preocupacions i quefers de cada dia, i també de les percepcions i valoracions que mereixen.

Per això trobam una quantitat considerable de refranys i dites relacionades amb la fam. La nostra societat illenca, segles enrera, depenia per a la seva alimentació de les collites de cada any, i el fet de perdre-les, per manca de pluges o altres motius, constituïa una verdadera tragèdia social i econòmica. I quan aquesta situació es perllongava, la fam esdevenia una realitat punyent i quotidiana, sobretot per a les classes socials més desfavorides. Durant aquest segle també s'ha patit fam a Mallorca. Basti recordar que l'any 1942 és conegut com l'any de la fam (més d'un n'hi hagué durant la llarga post-guerra).

Si bé entre nosaltres aquest problema avui es pot donar per resolt, si més no a uns nivells sociològicament significatius i malgrat qualsevol necessitat en aquest aspecte resulti absolutament injusta, arreu del món constitueix encara una lacra vergonyosa per a les darreries del segle XX i a punt d'entrar a les anomenades societats postindustrials. Es clar que no són les males collites sinó més aviat el sistema econòmic internacional i tot un conjunt de valors socials mancats de tota ètica els responsables d'aquesta situació. Mai no podrem deixar de tenir-ho present quan recordam els nostres refranys.

Entre d'altres, trobam els següents:

- Qui té fam somnia truites.
- Un sac buit no s'aguanta.
- Allà on no hi ha pa no hi ha pau.
- A falta de pa bones són coques.
- Quan la fam entra pel portal l'amor surt per la finestra.
- En temps de fam no hi ha pa dur.

- Tenir el pa assegurat.
- Néixer amb un pa davall el braç.
- Més content que un ca amb un os.
- A qui has de donar sopar, no li planguis berenar.
- Hi ha més dies que llangonisses.
- La fam verdadera és la millor cuinera.
- Lo que no mata engreixa.
- Més llarg que una Corema
- Més llarg que un dia sense pa.
- El foc és mitja vida i el pa és tota.
- Berenar de pa eixut.
- Estar a pa i aigua.
- A Sa Marina (de Lluçmajor) qui no hi du no hi dina.
- Fer les llesques primes.
- Acabar primer el pa que la talent.
- Passar més fam que un mestre d'escola.

Crec que aquesta dita mereix un comentari. Durant la història, sobre tot als indrets poc desenvolupats, cults i moderns per l'època, els mestres han estat objecte de poca valoració social, que incloïa a més d'altres coses, un salari baix. Contràriament, els altres països els mestres gaudien d'una situació envejable (per exem-

ple, a Holanda durant el segle XVIII es notava qui era mestre per l'expressió de felicitat i benestar que mostrava).

Entre nosaltres i a partir del segle XIX, els mestres eren funcionaris dels Ajuntaments, i essent aquestes institucions cau privilegiat del caciquisme que, com és sabut, mai no ha afavorit la cultura popular sinó més aviat ha desitjat que l'analfabetisme continuàs, cobraven poquíssim i amb un retràs absolutament escandalós, per exemple d'un o dos anys. Fou el Comte de Romanones qui, com a ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts, decretà l'any 1901 el pas dels mestres d'escola al col·lectiu de funcionaris de l'Estat, fet que, si bé no els convertí en rics —això està ben clar— els evità la situació anterior.

Tant de bo que sempre, benvolguts lectors, tothom pogués menjar i beure tot el que volgués, i que fossin motius de voluntària moderació i mai de necessitat els que ens condicionassin el nostre comportament a la taula.

Per sa penya, aquests darrers dies, hi havia molt de rebumbori. El mussolet quan va tornar d'una volada per Sa Marina va assegurar que per acabar de recollir les tortugues que poguessin quedar a la garriga de Son Noguera, el regidor d'Urbanisme havia col·locat unes banderetes mentres que les màquines escavadores remouien la terra i les parets de pedra seca.

Però el mussolet -tot un expert en assumptes municipals- li feia contrari. «No siguis caparrí amb els assumptes del polígon el «jefe» d'ASI no pinta res; perquè no debades tenim un tinent de batle que també és el director general de Promoció Industrial. I ja se sap allà on mana el patró no i manen els mariners.»

El passat Ple del mes de desembre va tenir un afegit inesperat o una tercera convocatòria. La manca de la firma del arquitecta municipal va obligar al batle a retirar de l'ordre del dia els projectes de Cala Blava, i Son Verí Vell. La Solució va ésser de convocar una nova sessió plenària per al dilluns següent i així el funcionari municipal tendria una setmana sencera per estampar la seva rúbrica al final d'ambdues documentacions.

Els veïnats de les urbanitzacions esperaren set dies per sebre si els adobarien els carrers o els instal·larien un enllumenat millor. Un bon obsequi de Reis, però l'obsequi arribarà embolicat i amb un llacet preciós anunciador de les contribucions especials que hauran de pagar

Per cert, el Ple va donar el vist i plau a una liquidació de les obres del centre de la Tercera Edat, per un import de deu milions de pessetes, i corresponent a uns treballs encara no realitzats.

L'aprovació era obligada per tal de no perdre una subvenció de la mateixa quantitat del Govern Balear.

J. Rabasco, quan va explicar l'acord, va anar molt alerta d'afegir que a la passada legislatura, per un fet similar el batle Joan Monserrat, fou denunciat davant els tribunals per un membre d'ASI. Aquest fet ràpidament li fou recordat pel socialista Tomás Garcias. I és que les coses es veuen diferents quan es governa que quan s'està a l'oposició.

Durant la sessió Plenària en qüestió s'adoptaren nombrosos acords. Però pels comentaris d'uns quants ciutadans assistents, tot pareix indicar que el principal interès radicava a un dels primers punts de l'ordre del dia: una operació de crèdit de quasi dos-cents milions de ptas.

Una vegada liquidat el tema, alguns assistents abandonaren la sala d'actes dient: «Ja me basta». El mussolet diu que eren alguns dels molts creditors que un dia si i l'altre també passen per depositaria amb l'esperança de cobrar les seves factures. Ara, amb el crèdit aprovat, les arques municipals deixaran de tenir teranyines i l'ajuntament probablement liquidarà els seus nombrosos deutes.

Els darrers mesos, els mitjans de comunicació no deixen de parlar sobre la crisi que afecta al sector de la Construcció a Balears. Aquesta crisi pareix que és una excepció a la fora vila llucmajorera, ja que les construccions en sol rústic, almanco en algunes zones, s'aixequen de la nit al dia.

Serà que la política urbanística municipal s'ha tornat més permisiva?. O pot ser que degut a la manca de doblers s'ha suprimit el lloc de zelador d'obres?. Segur que alguna cosa ha fallat i per això recomanem al regidor responsable que alguna vegada abandoni el seu despatx i surti a fer una volteta.

La TV Espanyola, el missatge del Rei a la TV3 l'honorable Jordi Pujol, a la TVE Balears, el president Cañellas i a Lluçmajor TV naturalment el batle Gaspar Oliver. I és que no ens privam de res. Si els altres graven el seu missatge de Nadal, el batle de Lluçmajor també i així les càmeres de la televisió llucmajorera registraren i emeteren la felicitació i els bons desitjos del batle per als ciutadans.

S'ha de dir que el titular del despatx de la batlia va aguantar quasi sense parpellejar el primer pla de la càmera malgrat la petita errada dels responsables del maquillatge. O aquests fallaren, o el balte estava en dejú, la cosa certa és que ens recordava allò de «con su blanca palidez».

La veritat és que el mussolet va anar a Matines a la Parròquia i es va avorrir ben molt. Poca gent, quasi tota bastant major i els pocs infants que hi havia com a espectadors només reien i parlaven. Es lògic, perquè eren avorrides a més no poder.

La Sibil·la i l'Angelet ho feren d'allò millor però el que va desentonar força va ser l'organista. I el mussolet, que té molt bona oïda musical, encara que no ho sembli, se'n dugué un parell d'esglais en sentir sobtadament la música de l'organista. Una música que ni s'avenia ni s'encontrava amb el cant de la Sibil·la, amb unes interrupcions de «villancicos» estrangers que no poden relacionar-se amb un cant tant tradicional i antic com és el de la Sibil·la. Un consell per a l'any que ve, a veure si l'organista assaja de bon de veres perquè això no pot anar.

Notes Colombòfiles:

Resum del Tercer Memorial Bernat Vadell

Aquests dies, ha tingut lloc a Lluçmajor, la disputa del tercer trofeu Bernat Vadell, concurs que pertany a la modalitat de velocitat per equips, en la qual En Bernat Vadell era un gran entès.

El concurs s'ha desenvolupat del dia 1 de desembre fins el dia 22 de desembre amb les següents amollades:

Felanitx 01/12/91, Sant Llorenç 06/12/91, Calvià 08/12/91, Pollença 15/12/91 i Capdepera 22/12/91.

Les classificacions de les amollades són les següents:

1. Felanitx 01/12/91
 1. Bartomeu Garau amb un temps de 25 m. i 42 seg.
 2. Julià Monserrat amb un temps de 26 m. i 35 seg.
 3. Janer & Tomàs amb un temps de 28 m. i 29 seg.
2. Sant Llorenç 06/12/91
 1. Bartomeu Garau amb un temps de 27 m. i 7 seg.
 2. Julià Monserrat amb un temps de 29 m. i 41 seg.
 3. Antoni Oliver amb un temps de 33 m. i 56 seg.
3. Calvià 08/12/91
 1. Julià Monserrat amb un temps de 43 m. 16 seg.
 2. Antoni Oliver amb un temps de 45 m. 31 seg.
 3. Bartomeu Garau amb un temps de 46 m. 57 seg.
4. Pollença 15/12/91
 1. Julià Monserrat amb un temps de 80 m. 42 seg.
 2. Janer & Tomàs amb un temps de 101 m. 25 seg.
 3. Bartomeu Garau amb un temps de 129 m. 09 seg.
5. Capdepera 22/12»691
 1. Bernat Bonet amb un temps de 50 m. 46 seg.
 2. Salvador Paniza amb un temps de 64 m. 33 seg.
 3. Antoni Oliver amb un temps de 66 m. 58 seg.

La classificació General del Tercer Memorial Bernat Vadell és la següent:

1. Julià Monserrat amb un temps de 278 m. 25 seg.
2. Bartomeu Garau amb un temps de 301 m. 07 seg.
3. Antoni Oliver amb un temps de 307 m. 08 seg.
4. Janer & Tomàs amb un temps de 421 m. 06 seg.
5. Salvador Paniza amb un temps de 599 m. 57 seg.
6. Bernat Bonet amb un temps de 169 m. 10 seg. amb una amollada no cronometrada.
7. Germans Ballester amb un temps de 671 m. 59 seg. amb una amollada no cronometrada.
8. Climent Tomàs amb un temps de 283 m. i 37 seg. amb tres amollades no cronometrades.

El primer classificat ha estat en Julià Monserrat amb un temps de 278 m. i 6 seg. amb dues amollades guanyades: Calvià i Pollença; el segon classificat ha estat en Bartomeu Garau amb un temps de 301 m. i 7 seg. i el tercer

classificat ha estat en Toni Oliver que si bé no ha fet cap primer lloc, ha tingut una gran regularitat i ha sumat un temps de 307 m. 8 seg.

L'amollada de Pollença, el 15/12/91 en aquest tercer memorial Bernat Vadell, on la diferència entre el primer i segon classificat va esser superior als 20 m. va donar la victòria a en Julià Monserrat i una diferència de 48 m. damunt en Bartomeu Garau, que era el segon de la classificació general, això li va permetre guanyar aquest Memorial si bé la diferència entre ell i en Bartomeu de Can Gil es va reduir a 22 m. i 42 seg. al final.

Com cada any el Memorial Bernat Vadell va acabar amb un sopar de germanor entre els socis, convidats pel club en el Local Social «Bar Espanya» on es varen entregar els trofeus als guanyadors.

En Julià Monserrat no només se'n va dur la porcella sinó també el rellotge d'argent que el Club va posar com a trofeu Bernat Vadell per al guanyador de dos anys de tira d'aquest Memorial, En Tomeu Garau, com ja ho va fer l'any passat, se'n va dur un endiots i la resta de participants tengueren premis i obsequis.

Aquest mes es duen a terme les amollades d'entrenament que tenen la finalitat d'anar entrenant els nostres coloms per poder desenvolupar al màxim el sentit de l'orientació i dur a terme, més endavant, les proves de velocitat, fons i gran fons.

A més els colombòfils es preocupen de fer les parelles amb els seus coloms reproductors, sabent que els resultats dels pròxims anys depenen dels colomins que naixeran.

Noms propis:

Avui hem de parlar d'en Julià Monserrat com un dels deu colomistes més regulars de Mallorca i un dels capdavanters del nostre Club colombòfil.

Per tenir una idea d'en Julià Monserrat, quant a coloms, farem un repàs dels trofeus conquerits els darrers quatre anys.

Els trofeus foren

Any 1988

1 lloc a la classificació General d'Eivissa, trofeu patrocinat per «Fustes Framon»

3 lloc al Segon Alcoy, trofeu patrocinat per «auto elèctrica Barceló».

4 lloc al Segon Alcoy, trofeu patrocinat per «Lubricantes Timoner»

2 lloc al Tercer Alcoy, trofeu patrocinat per «supermercado Prohems».

3 lloc al tercer Alcoy, trofeu patrocinat per «Productos Martín».

1 lloc al Quint Alcoy, trofeu patrocinat per «Pintures Stela».

1 lloc al Alcoy Especial, trofeu patrocinat per Toni Oliver.

(La distància d' Alcoy a Lluçmajor és de 310 km.)

1 i 3 lloc de Baza (550 Km.) trofeus patrocinats per l' Ajuntament de Lluçmajor.

1 lloc de Valdepeñas (555 km.) trofeu patrocinat per la Caixa.

1 lloc de «Cabeza del Buey» (720 kms.) trofeu patrocinat per Bar Ca Na Marola.

1 lloc al trofeu Suma de kilometratge, patrocinat per l' Ajuntament de Lluçmajor.

1 lloc al trofeu Fruites el Molino.

3 lloc al trofeu «Cerrajería J. Maimó i Almacenes ALUM SA».

1 lloc a la classificació general, trofeu CARNICAS SEMAR

Total: 15 trofeus, entre ells 9 primers llocs

Any 1989

11/03/89 3 lloc de «Cocentaina» (30-5 km.) trofeu patrocinat per «Joan Servera»

11/03/89 4 lloc de «Cocentaina» (305 km.) trofeu patrocinat per Prefama S.A.

21/03/89 2 lloc Alacant (320 km.) Trofeu patrocinat per La Caixa.

08/04/89 2 lloc Alacant (320 Km.) Trofeu patrocinat per «Cerrajería Oriente».

25/03/89 1 lloc Valdepeñas (555 Km.) trofeu patrocinat per Sebastia Mir.

4 lloc Valdepeñas (555 km.) trofeu patrocinat per Excavacions Germans Pascual.

15/04/89 3 lloc Puertollano (610 km.) trofeu patrocinat per l' Ajuntament de Lluçmajor.

29/04/89 2 lloc Cabeza del Buey (720 km.) Trofeu patrocinat per «SA NOSTRA».

3 lloc al trofeu Seguratat patrocinat per «Cerrajería Jaime Maimó/Almacenes Alum SA»

2 lloc a la classificació General trofeu patrocinat per «Bar Espanya»

Total: 10 trofeus, entre ells un primer lloc.

2on lloc al Primer Memorial Bernat Vadell 12/89.

Any 1990

02/04/90 1 i 3 lloc Alacant (320 Km.)

13/04/90 2 lloc Alacant (320 km.)

31/03/90 4 lloc Totana (428 km.)

27/03/90 1 i 2 lloc Valdepeñas (555 km.)

21/04/90 2 i 5 lloc Valdepeñas (555 km.)

07/04/90 1 i 3 lloc Puertollano (610 km.)

1 lloc trofeu President Honorific trofeu D Sebastià Mas

2 lloc Classificació designats trofeu «Fruites el Molí»

1 lloc a la classificació General trofeu Indústries SEMAR

Total: 13 trofeus, entre ells 5 primers llocs.

1 lloc al Segon Memorial Bernat Vadell 12/90.

Any 1991

29/03/91 Alacant 320 km. 2 lloc amb la femella bronzejada nº 85.496/90 a 916 mXm, trofeu patrocinat per «Cerrajería Oriente»

07/04/91 Alcoy 305 km. 3 lloc amb la femella parda nº

85.416/90 a 1.218 mXm, trofeu patrocinat per «Fullana i Fills».

4 lloc amb un mascle Pard nº 85.420/90 a 1.214 mXm, trofeu patrocinat per «Restaurante Gran Via».

07/04/91 Puertollano 610 km. 1 lloc amb la femella bronzejada nº 85.496 a 991 mXm trofeu patrocinat per l' ajuntament de Lluçmajor.

19/04/91 Castuera 732 km. 4 lloc amb la femella parda nº 71.475/89 a 720 mXm, trofeu patrocinat per «Germans Mojer».

2 lloc a la classificació per percentatges, trofeu patrocinat per Fruites el «Molino».

3 lloc a la classificació General, trofeu patrocinat per Construccions Llorenç Ginard.

Total: 7 trofeus entre ells un primer lloc

1 lloc al tercer Memorial Bernat Vadell

Si cercam una explicació a aquests resultats la trobarem a l' aplicació dels principis bàsics que tot colomista ha de tenir en compte:

-Tenir coloms de qualitat.

-Disposar d' un colomer ben ventilat, orientat i no massa massificat.

-Una alimentació equilibrada d' acord en el temps i l' activitat dels coloms.

-I la higiene general dels coloms i del colomer.

Esperam que En Julià Monserrat continui tenint SORT en aquesta temporada colomòfila que ve.

J. Jaume

La Palmera

es fasser

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

Futbol d'empreses

El «Tropical», campió d'hivern

Malgrat les darreres actuacions gairebé en crisi de joc, l'equip local d'empreses continua encapçalant la classificació del seu grup.

El darrer dissabte, dia 28 de desembre, el «Tropical» va jugar al camp de Maria de la Salut el partit ajornat el seu moment i va ser la segona derrota (3-2) encaixada durant aquesta lliga 1991-92. Podríem interpretar-ho com una innocentada perquè faltant set minuts per al final de l'encontre el «Tropical» guanyava per 1-2; a més a més, l'equip contrari lluitava només amb nou jugadors a causa de dues expulsions i,

malgrat aquestes circumstàncies que, teòricament, havien d'afavorir el nostre conjunt, es produí un resultat ben inesperat.

Aquest resultat evidencia el mal moment de joc que travessa l'equip llucmajorer i, sobretot si tenim en compte el partit de la primera volta jugat al Camp Municipal d'Esports en el qual el «Tropical» va vèncer per gran golejada amb 12 gols a favor seu.

La crisi de joc que venim constatant és comprensible i inevitable en qualsevol equip ja que el ritme que el «Tropical» havia imposat des del principi de temporada era pràctica-

ment insostenible.

Aquestes dues derrotes no són significatives i l'equip local d'empreses amb tota autoritat va al davant i esperam que, després del parèntesi de descans que han suposat aquestes festes de nadal, retornin al seu bon joc a

què ens tenen avesats.

Els primers llocs de la taula classificatòria són ocupats pel «Tropical», com a capdavanter, seguit de «El Forat», «El Porvenir» i «Cicles Marín», en quart lloc.

Jaume

Campionat de Balears de Caça amb cans eivissencs

En el Campionat de Caça de Balears, amb cans eivissencs, que es va celebrar als Talaiots de Capocorb, va resultar vencedor Llorenç Colom Matas, de la finca de Capocorb, el qual, dels vuit conills trobats, els seus cans en capturaren set.

El següen a la taula classificatòria final: Blai Nadal Rigo, Marc Vadell Rigo, Joan Janer, Jaume Serra, Antoni Sastre, Miquel Cardell, Bernat Font, Antoni Tomàs, Joan Coll, Bernat Jullà, Sebastià Carrió, Antoni Caldentey, Joan Matas, Enriquet Garcí, Rafel Vidal i Andru Llinàs.

Arnau Tomàs

605
PEUGEOT

LA GRAN CREACIÓ

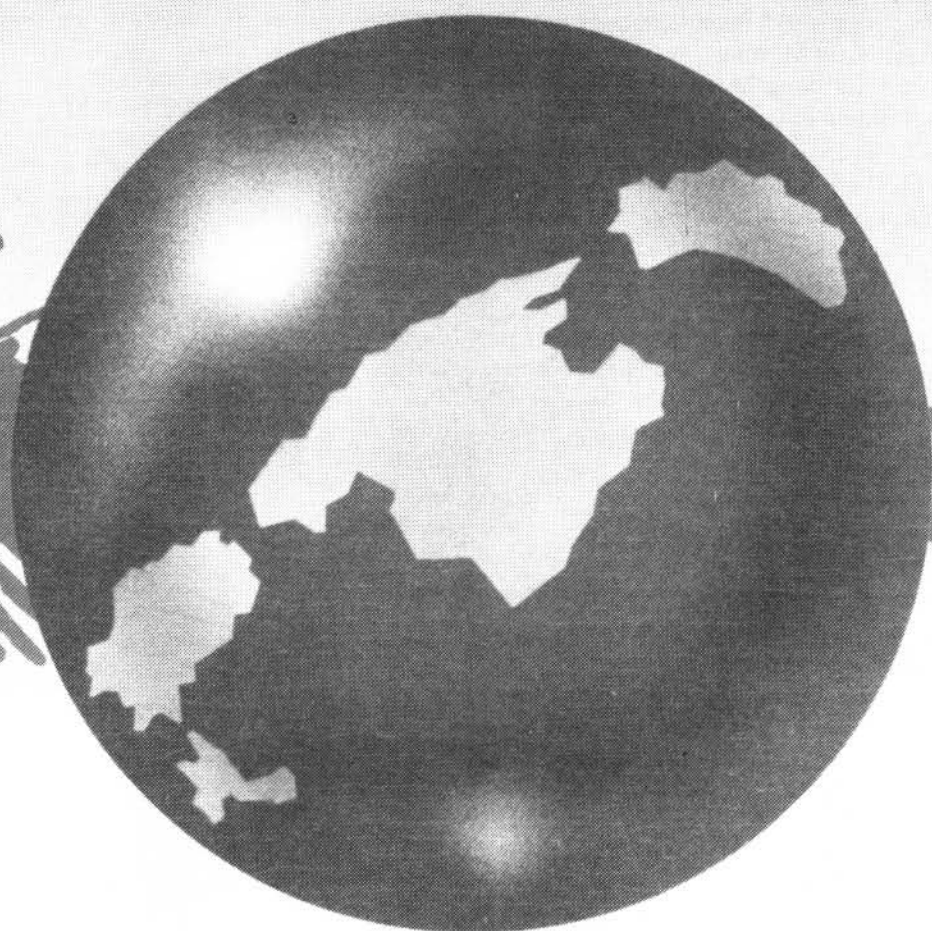
Tallers MARINA

Joan Ramon
PEUGEOT - TALBOT

Agent Oficial

C/ Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i Venda: Ronda Migjorn, 80
LLUCMAJOR

Molts d'anys...
a tot el món.

Nadal 1991

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

NAIXEMENTS

-Francesc Jaume i Miralles, fill de Franc i Maria nasqué el 3-12-91.

-Margalida Paredes i Cantallops, filla d'Antoni i Margalida nasqué el 5-12-91.

-Joana Maria Mayol i Adrover, filla de Josep i Maria nasqué el 17-12-91.

MATRIMONIS

-Jordi Perelló Frontera i Maria del Mar Pablos Isidro es casaren el 30-11-91 a l'església de la Lactància.

-Ramon Peset Garcia i Carme Calderón Elvira es casaren el 9-11-91 a l'església de Sant Miquel.

-Joan Salvà Contestí i Concepció López García es casaren el 7-12-91 a l'església de Sant Miquel.

-Jordi Perelló Frontera i Gabriela Martínez Munera es casaren el 7-12-91 a l'església de la Lactància.

-Josep Manel Alcaraz Pardo i Catalina Ferretjans Taberner es casaren el 23-11-91 a l'església de Sant Miquel.

-Miquel Martí Rosselló i Sonia Ruiz Astorga es casaren el 28-9-91 a l'església de Sant Miquel (mes de setembre).

DEFUNCIONS

-Francesca Martí i Tomàs, morí el 28-11-91 als 73 anys.

-Antoni Lladó i Bertone, morí el 29-11-91 als 80 anys.

-Margalida Perelló i Sastre, morí el 2-12-91 als 85 anys.

-Margalida Mas i Ferrer, morí el 2-12-91 als 75 anys.

-Maties Mut i Tomàs, morí el 4-12-91 als 47 anys

-Damià Coll i Contestí, morí el 6-12-91 als 85 anys

-Antoni Salvà i Mulet, morí l'11-12-91 als 61 anys.

-Antoni Oliver i Ballester, morí el 10-12-91 als 61 anys

-Catalina Bonet i Bonet, morí el 13-12-91 als 86 anys

-Damià Sastre i Tomas, morí el 14-12-91 als 84 anys.

-Pau Castell i Ginard, morí el 16-12-91 als 79 anys.

-Catalina Quetglas, morí el 17-12-91 als 85 anys.

-Antoni Munar i Salvà, morí el 18-12-91 als 54 anys

-Jaume Andújar i Chassana, morí el 19-12-91 als 75 anys.

-Vicenc Juan i Planells, morí el 20-12-91 als 76 anys.

NAIXEMENTS

	Nines	Nins	Total
Gener	4	7	11
Febrer	2	6	8
Març	4	2	6
Abril	2	3	5
Maig	5	3	8
Juny	3	2	5
Juliol	2	3	5
Agost	3	5	8
Setembre	2	6	8
Octubre	4	7	11
Novembre	3	3	6
Desembre	2	1	3
	36	48	84

Total Naixements any 1991: 84

Nins: 48

Nines: 36

MATRIMONIS

Gener.....	6
Febrer.....	5
Març.....	5
Abril.....	12
Maig.....	3
Juny.....	7
Juliol.....	6
Agost.....	9
Setembre.....	9
Octubre.....	9
Novembre.....	8
Desembre.....	2

Total de matrimonis any 1991: 81

DEFUNCIONS

	Homes	Dones	Total
Gener	6	2	8
Febrer	8	6	14
Març	6	7	13
Abril	9	4	13
Maig	5	8	13
Juny	4	3	7
Juliol	5	5	10
Agost	5	1	6
Setembre	2	2	4
Octubre	3	2	5
Novembre	10	2	12
Desembre	9	3	12
	72	45	117

Total defuncions, any 1991: 117

Homes: 72

Dones: 45

*Dades del Jutjat de Lluçmajor

COLORINS

MODA
INFANTIL

C/. D'es Vall, 107 ☎ 66 27 26

LLUCMAJOR - MALLORCA

TALLERS CAÑELLAS — ROTGER
SERVEI OFICIAL

FIAT

Durant el mes de gener **FIAT** vos dóna el finançament més avantatjós de l'any.
Si voleu comprar un cotxe no dubteu de visitar-nos.

C/ Hispantat, 19 -
Plaça Reina Maria Cristina, 12 - B

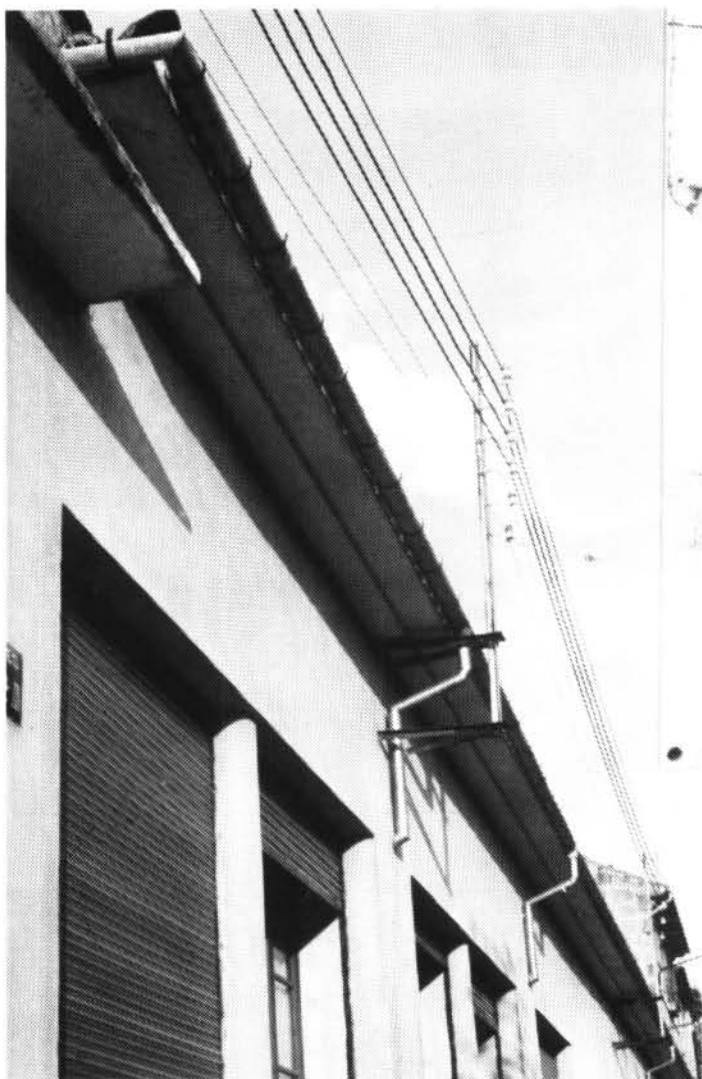
Tel. 66 06 47
Tel. 26 89 12

(Lluçmajor)
S'ARENAL

**NO ET
MOSSEGUIS
LA
LLENGUA
PARLA
CATALÀ**

 **Campanya de
Normalització Lingüística**

P'es forat d'es moix

Pareix esser que els nebots han heretat el bon gust de l'oncle. A la fàbrica de Can Claret han canviat la canal, i no ho han fet posant-l'hi una de plàstic sinò, com manen els cànons, posant una bona canal metàl·lica.

No podem dir el mateix del que li ha passat a la façana més bella de la plaça.

Sopa de lletres

8 Embarcacions marítimes

P	B	E	N	C	G	I	W	H	A
I	X	A	F	A	L	U	A	E	N
R	O	Y	T	W	I	C	H	P	X
A	L	O	D	N	O	G	M	L	N
G	S	K	S	E	B	P	A	L	K
U	O	S	T	C	O	Y	M	A	H
A	N	ç	A	I	V	I	J	U	W
G	I	T	N	C	H	C	R	X	B
F	A	E	A	V	R	V	N	A	S
A	T	N	L	Y	T	A	C	M	E
ç	O	I	A	J	T	O	B	I	Z
A	J	K	X	B	R	ç	S	D	C

Solució Sopa de lletres del mes passat:

Bleda, ceba, carxofa, col, pèsol, albergínia, rave, all, fava, carbassa.

A decorative border surrounds the central text, featuring various tools and instruments. At the top, there is a microscope and a pair of forceps. On the left side, from top to bottom, there is a feathered quill, a pair of tweezers, and a scalpel. On the right side, from top to bottom, there is a circular mesh strainer, a wrench, and a straight razor. At the bottom, from left to right, there is a curved horn or shell, a funnel, and a rectangular block with a grid pattern.

DICCIONARI D'AMORS I OFICIS

LLUCMAJOR
DE PINTE
EN AMPLÉ
MCMXCII
MCMXCIII

**Venda i assistència
tècnica dels productes:**

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

Altres serveis:

Injecció de benzina

FRENS I ABS

Aire Condicionat

Fred FRIGICOLL

Alta Fidelitat

Servei tècnic d'eines

Telefonia i Emissores

Instal·lacions de Panels Solars

Motoserres HUSQVARNA

Calentadors JUNKERS

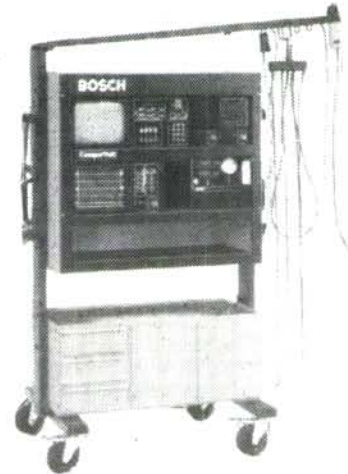
AUTO-ELECTRIC Barcelo

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

SERVEI OFICIAL BOSCH

Sistema Elèctric i
Electrònic de l'Automòbil

**Amb la presentació d'aquesta revista el vostre vehicle té dret
a una comprovació gratuïta al banc de frens**

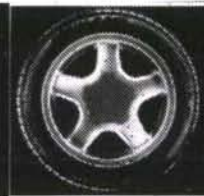

ABS

SEGURO, PRECISO Y CONFORT DE CONDUCCIÓN. SUSPENSIÓN POSTERIOR CON CORRECCIÓN DE VÍA QUE OFRECE UNA GRAN NOBLEZA DE COMPORTAMIENTO. SEGURIDAD ACTIVA Y CONFORT PARA LOS PASAJEROS. ELLE LE PERMITE EL CONTROL MÁS AMPLIO DE CADA SITUACIÓN POR SUS DIFERENTES TIPOS DE FRENSO. MÁS EVOLUCIONADO EL SISTEMA DE DIRECCIÓN ASISTIDA 4 WHEEL STEERING.

EN EL SEAT TOLEDO LA SEGURIDAD NO TIENE LÍMITES. CON EL SISTEMA ANTIBLOQUEO DE FRENSO ABS EVOLUCIONADO EL SISTEMA DE DIRECCIÓN ASISTIDA 4 WHEEL STEERING.

SEGURO, PRECISO Y CONFORT DE CONDUCCIÓN. SUSPENSIÓN POSTERIOR CON CORRECCIÓN DE VÍA QUE OFRECE UNA GRAN NOBLEZA DE COMPORTAMIENTO. SEGURIDAD ACTIVA Y CONFORT PARA LOS PASAJEROS. ELLE LE PERMITE EL CONTROL MÁS AMPLIO DE CADA SITUACIÓN POR SUS DIFERENTES TIPOS DE FRENSO. MÁS EVOLUCIONADO EL SISTEMA DE DIRECCIÓN ASISTIDA 4 WHEEL STEERING.

ADemás, tanto la carrocería como la estructura del TOLEDO SON SÓLIDAS. ELLE HA PASADO UN TRATAMIENTO PROTECTOR MEDIANTE UN PROCESO DE TRATAMIENTO Y POLIMERIZACIÓN PARA LE CONFIERE UNA

EXTRAORDINARIA DURABILIDAD Y RESISTENCIA. TODO ELLO NO HACE SINO REAFIRMAR LA TRADICIÓN DE SEAT DE OFRECER CARRIGES.

MÁS DE LARGA DURACIÓN. LOS LE PERMITE DAR UNA GARANTÍA DE 3 AÑOS, CONTRA DAÑOS POR CORROSIÓN.

ASÍ ES EL SEAT TOLEDO. UN CONCEPTO MÁS AMPLIO QUE NO SOLO SE CONTENTA CON ELEVAR EL AUTOMÓVIL AL MÁS ALTO NIVEL, SINO QUE ADemás, CONCIERGE HOY CON LAS NECESIDADES DEL MAÑANA.

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.A.**

Cra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18